Biblioteca Centrală Universitară Hunedoara-Deva

Proletari din toate țările, uniți-vă!

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIII Nr. 28 | Vineri 19 iulie 1957 | 4 PAGINI, 25 BANI

FORȚA UNITĂȚII

Intreaga viață politică a țării este dominată de hotărîrile plenarei C.C. al P.M.R. din 28 iunie — 3 iulie a.c. care a trezit un puternic interes în rîndurile întregii noastre opinii publice. Incă de pe acum se poate afirma cu certitudine că această plenară va rămîne ca un eveniment important nu numai în viața Partidului Muncitoresc Romîn, ci și în aceea a întregului nostru popor, că va înrîuri în mod deosebit asupra tuturor laturilor construcției noastre socialiste și asupra ridicării nivelului de trai al poporului.

In cadrul dezbaterilor, plenara a abordat un vast cerc de probleme și o perioadă de extremă însemnătate pentru mișcarea muncitorească din toată lumea — perioada care s-a scurs de la cel de-al XX-lea Congres al P.C.U.S., ale cărui hotărîri și teze au dat o nouă perspectivă dezvoltării forțelor socialismului internațional. In cursul acestei perioade, în țara noastră au fost repurtate noi și importante succese în opera de construire a societății socialiste; au fost îndeplinite și depășite cu regularitate prevederile planului de stat, s-a lărgit mult sectorul socialist din agricultură, care astăzi cuprinde peste 40 la sută din suprafața agricolă a țării, s-au luat măsuri eficiente pentru ridicarea nivelului de trai. In același timp, a fost desființat sistemul cotelor obligatorii, ceea ce a dus la sporirea interesării materiale a țărănimii în creșterea producției agricole, se experimentează cu succes sistemul perfecționat de salarizare și normare a muncii, s-a îmbunătățit în mod evident activitatea de conducere și planificare a economiei și a organelor locale ale puterii de stat — pentru a nu aminti decît de unele din rezultatele care atestă din plin capacitatea Partidului Muncitoresc Romîn de a rezolva toate problemele construcției socialiste și sprijinul de care se bucură din partea oamenilor muncii în înfăptuirea hotărîrilor Congresului al

(continuare în pag. 3-a)

Educația tinerei generații

Rîndurile ce urmează mi-au fost prilejuite de lectura a două articole: unul apărut în revista „Kommunist", semnat de T. Leontieva, iar celălalt în „Zvezda", semnat de Zahar Diciarov. Ambele articole ridică probleme pedagogice de mare actualitate.

Se știe că scopul educației comuniste este formarea omului nou, multilateral dezvoltat, capabil să îndeplinească cu succes sarcinile construcției socialiste.

Definiția pare simplă ca însăși viața, dar, ca și aceasta închide în ea nenumărate posibilități. Sarcina pedagogilor este de a valorifica aceste posibilități, de a asigura educația tinerei generații în spiritul ideilor înaintate ale epocii noastre. Și în acest domeniu Uniunea Sovietică ne oferă o experiență deosebit de valoroasă.

In anii puterii sovietice, școala a înregistrat progrese neobișnuite. Fiecare salt în sectorul economic a fost însoțit sau urmat de unul cultural și educativ.

In prezent, pedagogia în U.R.S.S. este pusă în fața unor probleme complexe, legate de actualul nivel înalt de dezvoltare a societății sovietice.

Una din problemele actuale ale pedagogiei sovietice o constituie generalizarea școlii de zece ani. S-ar părea că e vorba de o contradicție de nerezolvat, căci prin generalizarea școlii de zece ani ia naștere un „surplus" de absolvenți ai școlii medii, pe care învățămîntul superior nu-l poate absorbi integral; iar pentru a se înlătura acest „surplus", ar trebui să se renunțe la generalizarea învățămîntului mediu, așa cum se întîmplă de pildă în țările capitaliste. Dar aceasta este o rezolvare reacționară a problemei, principial străină pedagogiei sovietice.

In Uniunea Sovietică a fost găsită singura rezolvare justă a acestei contradicții și anume politehnizarea învățămîntului de cultură generală. Politehnizarea învățămîntului asigură nu numai pregătirea temeinică a tineretului sub raportul culturii generale, ci și sub cel al muncii profesionale, de producție. In plus, ea are darul să dezrădăcineze definitiv atitudinea de dispreț față de munca fizică ce persistă încă la unii, ca o rămășiță a trecutului. Se știe că Congresul al XX-lea al P.C.U.S. a trasat ca una din sarcinile principale în domeniul educației politehnizarea învățămîntului. In prezent, această sarcină este în curs de realizare.

O altă problemă pedagogică actuală este perfecționarea învățămîntului de cultură generală. In legătură cu această chestiune e cazul să arătăm că unii pedagogi și părinți își manifestă la noi nemulțumirea față de prea desele schimbări ale planurilor și programelor de învățămînt. După părerea noastră problema este serioasă, căci prea desele înlocuiri de planuri și programe împiedică închegarea într-un tot unitar, armonic, a tradițiilor educative noi, socialiste.

Tradiția pedagogică a țărilor socialiste s-a format treptat, sub semnul leninismului. Două lucruri a cerut mai ales Lenin tineretului: în primul rînd să învețe, în al doilea rînd să-și însușească temeinic conduita comunistă de viață. Aceste indicații ale marelui conducător trebuie să stea mereu în centrul atenției noastre. In țara noastră, spre exemplu, paralel cu exigența sporită în ceea ce privește învățătura, trebuie să manifestăm cea mai mare grijă pentru educația comunistă a tineretului.

In anii puterii populare compoziția socială a studenților s-a îmbunătățit în mod simțitor. In universități și institute există un procent important de fii de muncitori și țărani muncitori. Acest nucleu trebuie să dea tonul, să conducă masa studențească prin exemplul, prin atitudinea sa.

Aici însă, o mare răspundere revine cadrelor didactice. Ele nu au dreptul să ignoreze așa cum se întîmplă încă uneori, obligația lor de a contribui la educația în spirit comunist a tinerei generații.

Profesorul universitar trebuie să aibă în vedere nu numai aspectul instructiv al muncii sale, ci și cel educativ. Acest lucru incumbă profesorilor sarcina de a realiza o mai strînsă apropiere de studenți, o mai adîncă cunoaștere a problemelor pe care le ridică viața universitară pe plan educativ. Mergîndu-se pe această cale s-ar putea alcătui treptat și o pedagogie specială, adecvată învățămîntului superior. In Uniunea Sovietică se face acest lucru de mai mulți ani. Se editează chiar și o tricouă a experienței în această direcție, revista „Vestnik vîssei școli".

In țara noastră problema se află în studiu și, fără îndoială, recenta hotărîre a Partidului și Guvernului cu privire la îmbunătățirea învățămîntului superior va contribui la buna ei rezolvare.

Vorbind despre educație, nu putem să ne mărginim a ne referi doar la rolul pedagogilor și a trece cu vederea pe cel al tineretului însuși. Căci, după cum se știe, educația este un proces conștient care nu poate face abstracție de conștiința celui educat.

In marea lui majoritate, tineretul studios din țara noastră este însuflețit de sentimente patriotice, e profund atașat regimului democrat popular, cauzei construirii socialismului. Datoria pedagogilor este de a dezvolta necontenit în conștiința tineretului aceste nobile sentimente, de a ajuta pe fiecare tînăr să devină un element valoros și bine pregătit, un constructor harnic al societății socialiste.

Prof. Stanciu Stoian

Ilia Glazunov: „Fata cu păpădia"

INSEMNĂRI

Cînd muzele vorbesc...

Un vechi dicton latin glăsuiește: Inter arma silent musae — *atunci cînd vorbesc armele, muzele tac.*

O bună parte, am putea spune covîrșitoarea majoritate a contemporanilor noștri, în frunte cu oamenii sovietici se străduiesc să modifice cuprinsul și deci formularea acestui dicton: Inter musae silent arma. *Atunci cînd muzele vorbesc, tac armele.*

In acest spirit se desfășoară, de pildă, inițiativa Uniunii Sovietice de a lărgi necontenit schimburile culturale între țări.

Pe scenele de pe vastul teritoriu al Uniunii Sovietice apar artiști și formațiuni străine; la rîndul lor, mesagerii artei sovietice au făcut să vibreze inimile spectatorilor din cele mai depărtate unghiuri ale lumii.

Rezultatele acestor inițiative sînt dintre cele mai îmbucurătoare, căci din totdeauna arta adevărată constituie un mijloc excelent de apropiere între popoare.

Pe această linie, a aprofundării cunoașterii și deci a prețuirii reciproce între popoare, se situează și turneul pe care Teatrul academic de artă „A. M. Gorki" din Moscova îl va întreprinde în capitala Angliei, unde va prezenta piesele lui Cehov „Unchiul Vania", „Trei surori" și „Livada cu vișini".

Spectatorilor romîni li s-a dăruit marea bucurie de a vedea unele din spectacolele Teatrului mare academic din Moscova. Ne amintim cu o profundă emoție de tulburătorul spectacol „Trei surori", creat pentru întîia oară de marele Stanislavski pe scena acestui teatru. Spectatorii participau direct la drama, am putea spune, surprinsă pe scenă, nestînjeniți de faptul că în majoritatea lor nu cunosteau limba. Atît de puternic era fiorul transmis de măiestria interpreților.

Acestui teatru i se potrivește cu adevărat denumirea de teatru academic, întrucît realizarea fiecărui spectacol constituie o înaltă lecție de măiestrie artistică.

Peter Dobiny, un bine cunoscut întreprinzător de teatru, care a perfectat turneul M.H.A.T.-ului în Anglia, și-a împărtășit într-o declarație publică impresiile sale cu privire la jocul artiștilor teatrului sovietic. El a ținut să sublinieze că interpretarea și mijloacele de creație ale actorilor au produs asupra lui o vie impresie. După părerea lui, Teatrul academic de artă „A. M. Gorki" este „cel mai mare teatru al lumii, a cărui metodă a exercitat cea mai binefăcătoare influență asupra teatrului Occidentului".

De altfel, teatrul și, în general, arta sovietică se bucură de prețuirea a numeroși și valoroși oameni de artă de pretutindeni. Din nenumăratele mărturii, vom spicui doar două, care ilustrează în mod grăitor caldă și înaltă apreciere de care se bucură artiștii dramatici sovietici.

Astfel, nu de mult, regizorul S. Tihofki, care a montat la Moscova piesa „Copacii mor în picioare" de Alejandro Cassona, a primit din partea dramaturgului următoarele rînduri:

„Montarea piesei mele „Copacii mor în picioare", la Moscova reprezintă pentru mine o mare cinste...". Iar colectivul Teatrului „Vahtangov" a primit, după premiera piesei „Filumena Marturano", de cunoscutul dramaturg italian Eduardo de Filippo, un mesaj din partea autorului, în care se spune printre altele:

„Marele succes pe care „Filumena Marturano" îl repurtează în rîndurile spectatorilor Teatrului „Vahtangov" se datorește măiestriei interpreților. Emoționat, trimit mulțumirile mele spectatorilor și strălucitului colectiv de interpreți, care a transmis esența umană și adevăratul sens al piesei mele".

Iată, așadar, cum prin intermediul emoției artistice se construiesc durabile punți de aur între suflete și popoare.

Ștefan Tita

Milioane și milioane de sportivi

In tradițiile mișcării de cultură fizică din U.R.S.S. Ziua Unională a Sportivului ocupă un loc de mare cinste. De peste două decenii, an de an această sărbătoare constituie o trecere în revistă a succeselor obținute pe terenul de sport, un angajament pentru noi victorii din partea milioanelor de sportivi. Chiar și în momentele cînd statul sovietic trecea prin încercările grele ale marelui război de apărare a patriei, Ziua Unională a Sportivului nu și-a întrerupt șirul, sărbătorindu-se în condițiile unui mare avînt patriotic pentru repurtarea victoriei asupra cotropitorului fascist.

De ziua lor, milioanele de sportivi sovietici raportează patriei, partidului și poporului succesele obținute de-a lungul unui an de muncă. Și de data aceasta, ca totdeauna, sportivii sovietici se pot prezenta mîndri, cu fruntea sus, în ziua tradiționalei lor sărbători. Nu puține au fost succesele care au răsplătit eforturile lor. Sportul sovietic, urmînd o linie permanent ascendentă, a înregistrat progrese impresionante în domeniul dezvoltării caracterului său de masă. Indeplinindu-se sarcinile trasate de partid și guvern, a fost sporit de două ori numărul cetățenilor angrenați în activitatea de cultură fizică. 19 milioane de sportivi organizați în colective, peste trei milioane de sportivi din rîndul asociațiilor colhoznice, zeci de milioane de purtători ai insignei G.T.O., aproape 30 milioane de participanți la competiții și concursuri, iată cifre impresionante care oglindesc uriașa dezvoltare de masă a sportului sovietic.

Caracterul de masă al mișcării sportive atrage după sine ca un corolar ridicarea nivelului măiestriei și a performanțelor. Mai ușor se aleg campionii din sute de mii decît din mii, din mii decît din sute. In prezent, Uniunea Sovietică numără peste nouă mii maeștri emeriți și maeștri ai sportului care dețin mai mult de o treime din totalul recordurilor mondiale. Tinerețea caracterizează sportul sovietic de astăzi. Peste 70 la sută din campionii U.R.S.S. nu au depășit vîrsta de 25 ani, iar alte mii și mii de sportivi care se afirmă neîncetat în concursurile interne și internaționale, au doar 17—18 ani.

După jocurile olimpice de la Melbourne, care au reprezentat un veritabil triumf al sportului sovietic, mișcarea de cultură fizică din U.R.S.S. și-a continuat șirul victoriilor. Marea majoritate a competițiilor internaționale din acest an au fost dominate de personalitatea marcantă a campionilor și recordmanilor sovietici. In cinstea Zilei Unionale a Sportivului, Iurii Stepanov din Leningrad a obținut o performanță răsunătoare la săritura în înălțime trecînd ștacheta înălțată la 2,16 m. Rezultatul său reprezintă un nou record mondial fiind superior cu 1 cm. vechiului record deținut de americanul Dumas. Două noi recorduri ale lumii în dificila probă de 400 m. a obținut sportiva Maria Itkina. Remarcabil este progresul de masă al atletismului sovietic. Spre deosebire de multe alte țări în care doar 1—2 vîrfuri reușesc performanțe de valoare mondială, în U.R.S.S. există la ora actuală zece săritori în înălțime de peste 2 m., opt aruncători de ciocan de peste 60 m., opt alergători care parcurg 3.000 m. obstacole sub 9 min.

Un succes unic în istoria sportului a fost repurtat de Larisa Latinina, campioană olimpică absolută de gimnastică. In cadrul Cupei Europei, desfășurată în capitala țării noastre, Latinina a ocupat primul loc la toate aparatele, lucru nemaiîntîlnit în nici o competiție de asemenea anvergură. Baschetbaliștii sovietici s-au dovedit a fi cei mai buni la campionatele europene de la Sofia, terminînd neînvinși competiția.

Un veritabil asalt al recordurilor mondiale l-au întreprins în actualul sezon halterofilii. In această disciplină au apărut numai în acest sezon 70 noi maeștri ai sportului. O victorie de mare prestigiu a fost repurtată de canotori, care au dominat tradiționalele regate de la Henley (Anglia) obținînd trei titluri individuale și primul loc pe echipe. O performanță asemănătoare au obținut boxerii la campionatele europene.

Am trecut în revistă numai cîteva din recentele succese ale sportului sovietic. După cum se știe, anul acesta Ziua Unională a Sportivului precede o altă mare sărbătoare, cel de al VI-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților pentru Pace și Prietenie de la Moscova. Paralel cu Festivalul, în organizarea Comitetului olimpic al U.R.S.S. se va desfășura cea de a III-a ediție a Jocurilor internaționale prietenești, o uriașă competiție internațională care va aduna la start peste 4.000 de sportivi din 52 de țări ale lumii. Fără îndoială că sportivii sovietici se vor strădui cu prilejul jocurilor să consolideze succesele repurtate în acest an.

Participăm și noi din toată inima la marea sărbătoare a sportivilor sovietici. Mișcarea noastră de cultură fizică de tip nou, datorează enorm de mult sportului sovietic din experiența căruia a învățat și învață necontenit. Experiența sportului sovietic a adus o concepție nouă în modul de a privi educația fizică și sportul ridicînd aceste preocupări la rangul unor probleme de stat, dîndu-le un conținut nou, nobil și înalt.

Manole Bodnăraș
președintele Comitetului pentru cultură fizică și sport de pe lîngă Consiliul de Miniștri.

Ceasul liniștii

47 de milioane de membri ai sindicatelor sovietice s-au adresat președintelui S.U.A. și primului ministru al Angliei, cerîndu-le să facă tot ce le stă în putință pentru interzicerea urgentă a bombelor atomice și cu hidrogen.

Cuvîntul a 47 milioane de oameni care cer același lucru, are oarecare greutate...

Firește, e greu de închipuit că s-ar găsi între milioane de oameni — fie chiar numai doi — într-un totul asemănători. Există însă un ceas al zilei în care gîndindu-ne la semenii noștri, ni-i imaginăm pe toți la fel, de parcă toți oamenii s-ar fi topit într-un om, toate inimile într-o inimă. E ceasul cînd, după muncă, zidarul își aprinde cu voluptate pipa, cînd tolănit în fin tractoristul își umple nările cu mirosmele pămîntului, cînd după ce a cercetat o zi întreagă în microscop tainele lumii, studentul așteaptă, pe banca din parc, să audă pașii ușori, de gazelă ai fetei...

Citind despre cererea celor 47 de milioane nu poți să nu te gîndești: sînt printre ei zidari cu mîinile puternice, tractoriști cu șapca pusă strengărește pe-o ureche, tineri savanți cu capul plin de întrebări. Ei știu toți ce înseamnă satisfacția muncii dar și dulceața tinnei, vibrația creației dar și destinderea repausului, pasiunea încordării dar și voluptatea liniștii. Toți au dreptul la ceasul acela în care, sub vîntul moicom de seară se nasc planuri măreți, în care fosnetul tainic al plopilor însoțește mărturisirile de iubire, în care ochii lunecă pe cărarea de aur țesută de lună pe suprafața apelor. Toți țin la ceasul acesta pe care vor să-l savureze în tihnă. Acum cîțiva ani, războiul din Coreea era arătat de unii ca un „război mic" care nu tulbură decît liniștea coreenilor. Dar în acele zile, bavarezului, berea sorbită tacticos după amiază, i s-a părut amară, pescarului cu privirile ațintite în Sena reflexele roșietice i s-au părut valuri de sînge, praghezului care-și făcea în amurg plimbarea pe străvechea stradelă a alchimiștilor i s-a strîns nu o dată inima. Liniștea oamenilor e una singură — n-o poți sacrifica într-o parte a lumii și s-o păstrezi în cealaltă. Nu există om demn de acest nume și care să nu se alăture cererii celor 47 de milioane. Fiecare se va gîndi: e vorba de liniștea copiilor care se zbenguie pe plajele lumii, de liniștea femeilor care-și adorm seara cîntînd agale, pruncii, de liniștea bătrînilor care-și povestesc unul altuia amintiri, învăluiți în fumul gros al lulelelor. Oamenii nu sînt lupi pentru oameni. Muncitorul din Sverdlovsk nu dorește să tulbure liniștea muncitorului din Chicago, minerii din Scoția înțeleg bine năzuința spre pace a minerilor din Silezia, țăranii din Bărăgan nu se gîndesc în nici un fel să tulbure pe țăranii italieni.

In ultimii ani a prins rădăcini un obicei bun. Muncitorii din diferite țări pleacă să-și petreacă concediul la tovarășii lor din alte țări. In casele de odihnă de pe malul Mării Negre sau de la Soci poți auzi acum vorbindu-se multe limbi și-ți dai încătă seama că oamenii sînt diferiți. Dar în ceasul de odihnă, cînd fiecare se gîndește la cei dragi de acasă, cînd în fiecare om se naște poetul, în ceasul acela, toate deosebirile au pierit și n-a rămas decît o singură inimă, caldă, gata să se dăruie și să primească iubire — inima veșnic vie a omenirii. Ideea că sînt unii care vor să tulbure liniștea lumii, umple sufletele de revoltă. Nu, nici un ceas al zilei nu trebuie să fie tulburat de exploziile atomice! Acum, în miezul secolului nostru, aceasta este prima condiție a liniștii, a vieții.

Radu Țiulescu

Oklahoma, S.U.A.

Oklahoma-City este un oraș relativ liniștit din sudul Statelor Unite. El nu cunoaște nici viața trepidantă — de gigantică metropolă — a New Yorkului, nici tensiunea politică a Washingtonului, nici acea intensă activitate ce caracterizează viața marilor centre industriale.

Și totuși, timp de mai bine de 3 săptămîni, Oklahoma a reușit să atragă asupra sa atenția Statelor Unite ale Americii. E o performanță pentru care multe alte orașe americane pot pe drept cuvînt să fie invidioase.

Ce se întîmplase? Un fapt care în aparență nu avea nimic senzațional: se deschisese o expoziție internațională. Firește că expoziții — mai mari, mai impunătoare chiar decît cea de la Oklahoma — funcționează în multe alte orașe americane. Numai că aceasta avea ceva în plus: un pavilion al Uniunii Sovietice — care a devenit din prima zi marea atracție a expoziției.

In cele 24 de zile cît a funcționat, pavilionul sovietic a fost vizitat de 1 milion și jumătate de americani — ceea ce revine la o medie de 60.000 pe zi!

Intreaga presă americană a fost unanimă în constatarea că nici o altă expoziție postbelică din S.U.A. nu a avut un succes atît de mare ca cel repurtat de pavilionul sovietic de la Oklahoma.

CIFRE

De curînd a apărut Anuarul statistic „Economia națională a U.R.S.S. în anul 1956" editat de Direcția Centrală de Statistică a U.R.S.S. In limbajul laconic al cifrelor anuarul înfățișează avîntul uimitor al construcției economice și culturale din Uniunea Sovietică, ritmul impetuos cu care înaintează pe drumul comunismului.

Datele publicate în anuar constituie o trecere în revistă semnificativă a principalelor etape ale dezvoltării economiei și culturii sovietice. Situația actuală este comparată cu anul 1913 — anul celui mai ridicat nivel economic atins în Rusia prerevoluționară; cu anul 1928 — anul începerii glorioaselor cincinale; cu anul 1937 și cu anul antebelic 1940; în sfîrșit, se face comparație cu rezultatele obținute în cincinalele postbelice — al patrulea și al cincilea.

In 1913, producția industrială pe cap de locuitor a Rusiei țariste era de 21,4 ori mai mică decît a S.U.A. și de 14 ori mai mică decît a Angliei. In același an, Rusia — țară cu un teritoriu uriaș și cu o populație numeroasă nu participa decît cu 2,6 procente la producția industrială mondială. Victoria Revoluției din Octombrie, făurirea noilor relații de producție socialiste au dat un puternic impuls forțelor de producție. In comparație cu anul 1913, în anul 1956 producția industrială a Uniunii Sovietice a crescut de peste 30 de ori. In prezent, partea Uniunii Sovietice în producția industrială mondială a crescut la peste 20 de procente.

Economia socialistă a Uniunii Sovietice s-a dovedit a fi capabilă să realizeze un ritm de dezvoltare incomparabil mai înalt decît al oricărei țări capitaliste, inclusiv al țărilor capitaliste puternic industrializate. Dacă luăm în considerare dezvoltarea principalelor țări industriale din lume în decurs de două decenii (1930-1940 și 1947-1955) constatăm că ritmul mediu anual al creșterii producției industriale a fost în Uniunea Sovietică de circa patru ori mai mare ca în S.U.A., de circa cinci ori mai mare ca în Anglia, de șapte ori mai mare ca în Franța. Acest ritm înalt al creșterii producției industriale a făcut ca încă după al doilea plan cincinal Uniunea Sovietică să se situeze, în ceea ce privește volumul producției industriale, pe primul loc din Europa și pe al doilea loc în lume.

Dezvoltarea rapidă a economiei Uniunii Sovietice se realizează nu numai prin creșterea cantitativă a bazei materiale de producție, ca urmare

Anuarul statistic „Economia națională a U.R.S.S. în anul 1956"

a sporirii fondurilor fixe, ci și prin perfecționarea necontenită a acestei baze. Acest obiectiv se realizează prin înfăptuirea consecventă a sarcinilor progresului tehnic, a cărui bază o constituie industria construcțiilor de mașini. In comparație cu 1913, producția industriei construcțiilor de mașini a U.R.S.S. a crescut de 181 de ori, iar față de 1928 de 104 ori.

Munca pe care o efectuau în anul 1928 — 726 de muncitori, o făceau anul trecut doar 100 de oameni. Aceeași 100 de muncitori dau acum o producție egală cu cea obținută în anul 1940 de 212 muncitori, iar în anul 1950 de 154 muncitori.

O condiție de cea mai mare însemnătate pentru progresul rapid al Uniunii Sovietice îl constituie ritmul cu adevărat vertiginos de înfăptuire a electrificării economiei naționale. Dacă în perioada prerevoluționară puterea totală a centralelor electrice a fost doar de 1.140.000 de kW, în 1956 această putere a atins 42.800.000 kW. Anul trecut se producea în Uniunea Sovietică în patru zile tot atîta energie electrică cît se producea înainte de revoluție într-un an întreg. Uniunea Sovietică se situează cu fermitate în avangarda tuturor țărilor din punctul de vedere al producției energiei în centralele atomoelectrice.

Puternicul avînt al industriei Uniunii Sovietice se împletește strîns cu dezvoltarea rapidă și multilaterală a economiei agrare. Baza materială a agriculturii crește și se perfecționează necontenit. La începutul primului cincinal, în Uniunea Sovietică existau doar 6 S.M.T.-uri; acum numărul lor se ridică la 8.750. S.M.T.-urile, colhozurile și sovhozurile sînt înzestrate de industria constructoare de mașini cu o tehnică bogată și modernă. În anul 1956 baza materială tehnică a agriculturii Uniunii Sovietice cuprindea 1.577.000 de tractoare, 385.000 de combine cerealiere, 631.000 de autocamioane, milioane de alte mașini agricole.

Ca urmare a succeselor obținute în dezvoltarea agriculturii, Uniunea Sovietică obține în acest an un volum al producției de lapte și unt la nivelul S.U.A., urmînd ca în anul 1958 să ajungă din urmă S.U.A. și în ceea ce privește producția de lapte și unt pe cap de locuitor. Potrivit prevederilor, în anul 1960-1961 Uniunea Sovietică va depăși nivelul producției pe cap de locuitor din S.U.A. și la producția de carne.

Rezultatele impresionante pe care le obține Uniunea Sovietică în domeniul dezvoltării industriei și agriculturii se oglindesc în creșterea producției bunurilor de larg consum și în ridicarea bunăstării materiale a poporului. Anul trecut, în comparație cu 1940, volumul circulației mărfurilor a crescut după cum urmează: la produse de carne — de aproape trei ori, la produse de pește — de 2,7 ori, la conserve de pește — de 6 ori; aproape de trei ori a crescut puterea de cumpărare pentru unele alimente ca ulei, lapte, produse de lapte și zahăr. Vînzarea țesăturilor de lînă a crescut de trei ori, a celor de mătase de 7,7 ori, a îmbrăcămintei de 2,4 ori, a încălțămintei de piele — de 2,3 ori etc.

Caracteristic pentru creșterea nivelului de trai al poporului sovietic este și sporirea consumului mediu anual pe cap de locuitor. Astfel, în comparație cu ultimul an antebelic, consumul pe cap de om în familiile de muncitori și funcționari a crescut de 1,26 ori la carne și grăsimi, de peste 2 ori la lapte și produse lactate, de 1,8 ori la zahăr, de 1,9 ori la țesături.

Tot atît de semnificative sînt și cifrele care indică linia de dezvoltare a economiei sovietice. Anul acesta, producția globală a industriei Uniunii Sovietice urmează să crească cu 7,1 procente față de realizările din anul trecut. În anul 1957 U.R.S.S. va produce 31.500.000 tone de oțel, 446.200.000 tone de cărbune, 97.000.000 tone de țiței, 311,2 miliarde kWh energie electrică, 11.600.000 tone de îngrășăminte minerale și 23 milioane 500.000 tone de ciment.

Un factor important pentru înfăptuirea unui nou avînt al construcției economice în Uniunea Sovietică îl constituie recenta reorganizare a conducerii industriei și construcțiilor.

Victoriile Uniunii Sovietice sînt mărturia superiorității sistemului economic socialist, mărturia năzuinței poporului sovietic de a-și consacra toate forțele luptei pentru pace, belșug, pentru comunism.

Ing. H. D. Sterian

ORIZONT

Vitrina

Steaua de aur

Literatura sovietică s-a îmbogățit în urma Marelui Război pentru Apărarea Patriei cu un număr considerabil de opere literare în care faptele de arme, eroismul, forța, îndrăzneala, măiestria în luptă și credința ostașului sovietic față de patrie se reflectă în paginile cărților cu aceeași măreție cu care ele s-au desfășurat pe cîmpurile de luptă. Romane de un dramatism zguduitor ca „Povestea unui om adevărat", „Zile și nopți", „În tranșeele Stalingradului", etc. au intrat de mult în conștiința cititorilor de peste tot laolaltă cu nenumărate alte povestiri, poeme, reportaje și documentări ce oglindesc fragmente din uriașa epopee pe care soldații sovietici au înscris-o în istoria veacului nostru. A fost atît de vastă și atît de uriașă această epopee, încît imaginile și mărturiile ei vor continua încă multă vreme să zguduie sufletul cititorului, pe sub ochii căruia se vor perinda în ritmul melodic al versului sau în evocarea cuprinzătoare a prozei, scoțînd mereu la lumină noi și noi acte de vitejie petrecute în perioada încrîncenatei încleștări de arme.

Din rîndul acestor evocări epice face parte și suita de povestiri cuprinse în volumul „Steaua de aur" de S. Gluhovski, publicat la Moscova în anul 1954 și apărut de curînd în traducere românească. Subintitulate „Schițe despre eroi ai Uniunii Sovietice", aceste povestiri nu urmăresc atît un scop literar, cît mai ales unul documentar și educativ. Eroii despre care e vorba aici sînt oameni cu stare civilă precisă. Ei fac parte dintre aceia care prin acțiunile lor îndrăznețe s-au distins pe cîmpurile de luptă, constituind exemple pentru cei din jurul lor și cucerind laurii celor mai înalte onoruri — medalia „Steaua de aur" și titlul de „Erou al Uniunii Sovietice" — cu care i-au răsplătit patria și poporul sovietic. Lunetistul Ilia Grigoriev, pontonierul Lihovidov, genistul Morkovin, infanteristul Ivan Nikolaev, sînt patru figuri de tineri ostași care, porniți din rîndurile poporului, s-au ridicat prin propriile lor merite și acte de bravură pînă la treapta cea mai înaltă a ierarhiei eroismului, devenind niște adevărate simboluri, așa cum îi privește de fapt și autorul. S. Gluhovski nu face altceva decît să evoce în imagini pregnante episoadele cele mai dramatice la care ei au participat în diferite sectoare ale frontului.

Încadrîndu-se între reportaj și documentar, povestirile lui Gluhovski nu sînt însă niște reconstituiri seci de biografii ale unor eroi. În jurul figurii centrale din fiecare povestire trăiesc o mulțime de alți oameni, cu întreaga lor dinamică sufletească desfășurîndu-se pe planuri ample, de la viața pașnică în care i-a surprins războiul, pînă la cele mai încordate momente din toiul luptelor cu dușmanul. Scriitorul redă cu multă putere de sugestie atmosfera clipelor grele cînd înfruntînd ploaia de gloanțe și bombe, ostașii sovietici săvîrșesc acte impresionante de eroism pentru a zădărnici înaintarea inamicului și a-l zdrobi, în cele din urmă, în propria lui țară. „Steaua de aur" se înscrie ca o nouă contribuție la bogatul material literar menit să întregească imaginea atît de vie și atît de înălțătoare pe care poporul sovietic și-a făurit-o în cursul Marelui Război pentru Apărarea Patriei.

Pericle Martinescu

S. Gluhovski „Steaua de aur" edit. Militară a Ministerului Forțelor Armate ale R.P.R.

Carnet

In cinstea celei de a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, Ministerul Culturii și Uniunea compozitorilor sovietici au instituit un concurs pentru cele mai bune creații muzicale simfonice, corale, piese pentru pian, vioară și violoncel.

★

Tot în cinstea aniversării Marii Revoluții, Ministerul Culturii din U.R.S.S. a organizat un concurs unional al teatrelor de dramă.

Condițiile concursului prevăd o strînsă colaborare între dramaturgi și teatre în vederea creării unor noi spectacole pe teme actuale, precum și prezentarea unui repertoriu variat, pentru care se recomandă, în afara pieselor autohtone, piese ale dramaturgilor din țările de democrație populară, precum și lucrări aparținînd dramaturgiei clasice și progresiste universale.

★

La 20 iulie, la Galeriile de stat Tretiakov din Moscova va avea loc vernisajul expoziției unionale închinată creației marelui pictor rus I. E. Repin. Alături de pînzele aflate în fondul galeriilor, în muzeele din țară și la colecționari, vor fi expuse pentru prima oară și tablourile, studiile și schițele pictorului aflate în străinătate.

★

La Chișinău, capitala Republicii Socialiste Sovietice Moldovenești, s-a deschis recent o expoziție de cărți și artă aplicată românească. Cu acest prilej au fost expuse peste 300 de cărți ale scriitorilor romîni, traduceri în limba română ale scriitorilor clasici ruși și sovietici, ediții în limbile maghiară, germană și sîrbă ale acestor traduceri, precum și numeroase obiecte de artă aplicată, îndeosebi admirate de vizitatori.

Probleme ale creației muzicale

In toiul pregătirilor febrile pentru întîmpinarea celei de a 40-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, masa creatorilor, muzicologilor și criticilor sovietici dezbate probleme de o acută actualitate pentru progresul artei muzicale din țara socialismului. Aceste dezbateri care se oglindesc în articolele și studiile apărute în ultima vreme în presa cotidiană și de specialitate, constituie un comentariu și o prelungire a discuțiilor din cadrul celui de al doilea Congres unional al compozitorilor sovietici, Congres precedat și urmat de trecerea în revistă, în cadrul unor „decade", a înfăptuirilor pe tărîm muzical obținute de republicile unionale. În general, aceste articole și studii la care ne referim, îmbracă vestmîntul unor bilanțuri ale realizărilor muzicii sovietice în decursul celor patru decenii de la întemeierea primului stat socialist din lume. Oricine cunoaște muzica sovietică știe că marea bogăție de experiență și înfăptuiri obținute în Țara Socialismului în arta sunetelor nu face decît să ilustreze triumful incontestabil al principiului partinității în artă și valoarea metodei realismului socialist.

Principiul cel mai important de dezvoltare a creației muzicale sovietice se afirmă în cerința mereu proclamată de a statornici o legătură cît mai strînsă între creator și freamătul vieții contemporane.

Unul din secretarii Uniunii compozitorilor sovietici, A. Aksiuk scria recent într-un articol-îndemn:

„Actualitatea, realitatea noastră sovietică bate cu hotărîre la ușă. Iar noi, cîte o dată n-o auzim".

Și autorul rîndurilor citate dă ca exemplu tema de o vie actualitate a desțelenirii pămînturilor noi, care nu și-a găsit încă o întruchipare artistică. Pornind astfel de la sublinierea însemnătății unei mari acțiuni colective, A. Aksiuk ajunge la afirmarea capacității cîntecului de masă, a acestei forme muzicale mici, cu caracter spontan și foiletonistic, am putea spune, de a surprinde viața contemporană în aspectele ei esențiale, la o „temperatură înaltă". În același timp însuccesul unor cîntece de masă, este considerat pe bună dreptate ca efectul tratării formale și expeditive a unui gen eminamente legat de aspectele vieții contemporane.

De altă parte, articolul amintit acordă o deosebită atenție oratoriilor și cantatelor, forme muzicale vocal-simfonice de esență epico-dramatică, cu o mare tradiție statornicită în muzica sovietică de lucrări ca oratoriul „Alexandr Nevski" de S. Prokofiev sau cantata „Pe cîmpia Kulikovo" de Iurii Șaporin, lucrări care, în pofida caracterului istoric al tematicii lor, sînt pătrunse de un patos patriotic și cetățenesc răscolitor. Pe cale de concluzie se desprinde chemarea firească adresată creatorilor sovietici de a întîmpina marea sărbătoare a celei de a 40-a aniversări a Revoluției din Octombrie cu cîntece de masă, oratorii și cantate, căci ce alte genuri și forme muzicale pot fi mai potrivite pentru reflectarea unei teme contemporane de mare rezonanță socială?

În legătură cu îndemnul amintit, unele articole apărute în presa sovietică repun în discuție mult controversata problemă a programatismului, adică a muzicii instrumentale legate sau determinate de un argument literar generator. S-a spus, și chiar în cadrul discuțiilor ce au avut loc cu prilejul celui de al doilea Congres unional al compozitorilor sovietici, că programatismul ar încătușa într-o oarecare măsură libertatea creatoare a compozitorului.

Splendida tradiție a simfonismului programatic clasic rus, ilustrată de Musorgski, Borodin și Ceaikovski, tradiție continuată în era sovietică de D. Șostakovici în Simfonia a 7-a a Leningradului, infirmă însă orice temere privind capacitatea genului simfonic programatic de a cuprinde și oglindi realitatea și de a suscita interesul maselor largi pentru opera de artă.

Problema mijloacelor și procedeelor de expresie voit inovatorii și moderne se pune cu aceeași acuitate în creația sovietică și în tînăra școală de compoziție românească.

A evita goana după forme de expresie dăunătoare conținutului, a nu jertfi profunzimea și veridicitatea imaginilor pentru a fi pe placul procedeelor moderniste, obiective recomandate într-un articol de A. Aksiuk, sînt țeluri artistice pe care le exprima recent și unul dintre fruntașii creației muzicale românești, Paul Constantinescu, în paginile revistei „Contemporanul".

„Unii naivi își închipuie că încărcîndu-și și complicîndu-și limbajul pot fi luați drept compozitori de mare adîncime. În ceea ce mă privește eu evit ermetismul și îmbîcseala și în ciuda reproșului pe care mi-l fac unii că scriu prea simplu, prefer să înfrunt această învinuire decît să arborez pretenții de profunzime".

În paginile revistei „Sovetskaia Muzika", muzicologul bine cunoscut V. Iarustovski prezintă amplu, într-un studiu cuprinzător, problemele legate de creația compozitorilor sovietici în domeniul Teatrului muzical — al operei și baletului.

Pornind de la sublinierea caracterului popular și democratic al teatrului muzical, V. Iarustovski constată că în decurs de 9 ani, în perioada cuprinsă între primul și cel de al doilea Congres al compozitorilor sovietici s-au scris în Țara Socialismului un număr de 120 de opere, 55 balete și 70 de comedii muzicale.

Spre a sublinia semnificația reală a acestor cifre statistice pentru cultura și arta muzicală sovietică este locul să reamintim că printre lucrările scenice compuse în ultimii ani figurează înfăptuiri scenice remarcabile ca operele „Război și pace" de S. Prokofiev, „Decembriștii" de I. Șaporin, „Familia Taras" și „Nikita Vershinin" de D. Kabalevski, ca baletele „Călărețul de aramă" de R. Glier și „Spartacus" de Haciaturian, dintre care unele au intrat în repertoriul universal.

Apariția unor opere naționale, menite a deschide calea dezvoltării artei și culturii muzicale în republicile unionale cele mai îndepărtate de focarul culturii ruse, dovedește că întregul front al artei muzicale multinaționale sovietice cucerește însemnate poziții.

Tema teatrului muzical va constitui obiectivul principal al dezbaterilor din cadrul apropiatului Congres muzicologic de la Veneția. Cu cît mai pline de semnificație apar de aceea constatările lui V. Iarustovski cu privire la unele probleme de bază ale artei socialiste: alegerea subiectului, conturarea caracterului eroului pozitiv, determinarea mijloacelor de înfrîurire a maselor largi prin creația scenică, probleme ce decurg din ideea semnificației sociale a operei de artă.

„Dacă ideile și sentimentele operei sînt apropiate numai autorului și nu tulbură pe spectator — însemnătatea socială a unei astfel de opere este minimă, oricît de mare i-ar fi perfecțiunea tehnică, oricît de grandioasă mecanică". Caracterul actual al unei creații scenice, arată V. Iarustovski, nu este determinat de faptul că „oamenii cîntă". Actualitatea unei creații scenice este în funcție de cunoașterea și oglindirea vieții omului contemporan iar complexitatea și profunzimea ei, de știința creatorului de a discerna ceea ce este nou de ceea ce este vechi și retrograd în viață. Alegerea și tratarea subiectului în dramaturgia muzicală va trebui să ocolească primejdia schematismului și a uniformizării pentru a putea trezi rezonanțe sociale cît mai mari, pentru a suscita „o imensă complexitate de sentimente".

Este un fapt incontestabil că în centrul creației de operă și balet care s-a dezvoltat în Țara Socialismului se situează un erou de tip nou. Eroii unor opere ca „Decembriștii" și „Tînăra Gardă" sînt luptători pentru fericirea poporului, oameni treziți la o viață spirituală intensă de idei sociale înnoitoare.

„Caravana"

In numărul pe mai, revista „Teatr" a publicat piesa în patru acte „Caravana" a dramaturgului sovietic I. Stok, a cărei premieră va avea loc în toamnă, pe scena Teatrului Central al Armatei Sovietice din Moscova. Tema piesei, a cărei acțiune se desfășoară la Murmansk și pe întinderile nesfîrșite ale mărilor nordice, este inspirată de relațiile sovieto-americane în timpul celui de al doilea război mondial.

I. Șadr „Bolovanii — arma proletariatului" — Fragment

Prin accentul etic și cetățenesc, arta sovietică își proclamă o incontestabilă superioritate față de arta scenică burgheză ai cărei eroi ilustrează sărăcia de idei și idealuri a unei lumi menite descompunerii și dispariției.

Variata folosire și îmbinare a melodiei și a recitativului — mijloc de expresie în care se întîpărește cel mai pregnant spiritul vremii și procesul reînnoirii limbajului muzical, — au dat creației scenice sovietice o mare varietate de forme, dezvoltate pe terenul unei baze realiste comune.

Scrutînd peisajul vast al teatrului muzical sovietic, V. Iarustovski identifică în creația lui I. Djerjînski „Pe Donul liniștit", genul „operei bazate pe cîntec", definește apoi opera „Decembriștii" ca o ilustrare a „dramei monumentale de caracter epico-eroic", consideră creații ca „Emilian Pugaciov" de M. Koval și „Bogdan Hmelnițki" de I. Dankevici ca opere istorice și caracterizează „atît de interesanta creație scenică a genialului Prokofiev ca un teren de căutări îndrăznețe a unor forme scenice noi, mai ales în domeniul recitativului și orchestrației".

În aceeași măsură ca și teatrul de operă, baletul sovietic a înregistrat remarcabile realizări care decurg din extinderea considerabilă a tematicii, capabilă a cuprinde deopotrivă tragedia „Romeo și Julieta", drama lui Spartacus dar și tema luptei pentru fericire a omului sovietic („Gayaneh", de Haciaturian).

Fără a subestima greutățile și lipsurile din unele sectoare izolate ale vieții muzicale, critica și muzicologia sovietică întîmpină apropiatul eveniment al celei de a 40-a aniversări a evenimentului revoluționar care a determinat apariția unei arte muzicale noi, în spiritul unor dezbateri pătrunse de sentimentul solidarității și răspunderii morale a întregii mase a oamenilor de artă față de frumusețea unui țel comun: înflorirea artei realist-socialiste.

V. Cristian

La ce lucrează orientaliștii sovietici

Luna trecută, s-a ținut la Taşkent prima conferință a orientaliștilor din U.R.S.S. La lucrări au luat parte savanți din Moscova și Leningrad, din republicile sovietice din Asia Centrală și din Transcaucazia, precum și reprezentanți a numeroase țări străine. Participanții au ascultat și dezbătut peste o sută de comunicări consacrate bogatului trecut istoric al popoarelor din Orient. A fost subliniat faptul că încă în antichitate și în evul mediu existau legături culturale și economice între populațiile de pe teritoriul Uniunii Sovietice și popoarele orientale.

La conferință a fost dezbătut raportul academicianului A. Semionov despre rolul Asiei Centrale ca punte între Est și Vest. Bazîndu-se pe documente, acest eminent orientalist a arătat că încă la începutul epocii bronzului au existat strînse legături între Turkmenia și Horezm, pe de o parte, și culturile caldeeană și armeană, pe de altă parte. Au fost citate noi fapte interesante în legătură cu vastele legături între ființate de popoarele Asiei Centrale cu China, Asiria și Babilonia. În comunicarea sa, prof. Aminov a prezentat informații prețioase în legătură cu raporturile economice ce au existat între Uzbekistan și Rusia în secolele XVI—XIX. Savanții azerbaidjeni Seid-Zade și Așurbeili au prezentat comunicări despre relațiile economice și culturale ale Azerbaidjanului cu China și India, în timpul evului mediu. Ei au prezentat fapte noi în legătură cu răspîndirea filozofiei hinduse în Transcaucazia, prin secolul al XII-lea.

Un loc însemnat în lucrările conferinței a fost acordat studierii străvechii culturi indiene, precum și a istoriei popoarelor din Afganistan și Turcia, ca și a trecutului popoarelor arabe.

T. L.

GENEZA OPERII LITERARE

A spune astăzi că viața este sursa de inspirație și obiectul operei literare nu înseamnă, firește, în nici un caz a descoperi o noutate. Dar corelația dintre materialul de viață și opera literară este mult mai complexă decît o simplă și pasivă oglindire a unui anumit sector de viață; ea implică momente specifice, a căror pătrundere și cunoaștere deschide posibilitatea înțelegerii procesului de creație literară în tot ce are el mai adînc, mai tăinuit.

Cum anume a prelucrat scriitorul materialul pe care i l-a oferit viața, ce anume a ales și ce anume a omis dintr-un complex de fapte date — este o problemă a cărei soluționare poate duce la concluzii interesante penttu specificul artistic al unei anume opere. De aceea, de multă vreme nenumărați cercetători s-au ocupat cu descoperirea prototipurilor reale ale diverșilor eroi sau cu stabilirea exactă a faptelor și evenimentelor reale de la care a pornit cutare scriitor. Analiza pe acest plan a romanului lui Flaubert „Madame Bovary", de pildă, a creat o bibliografie extrem de bogată, ducîndu-i pe respectivii cercetători la investigații și precizări foarte amănunțite.

Maxime du Camf, unul din intimii lui Flaubert, povestește că după eșecul „Ispitei Sf. Antoniu" prietenii i-au sugerat ideea să descrie într-un roman istoria vieții doctorului Delamare, o bună cunoștiință a scriitorului. Iar René Descharmes, într-un studiu consacrat lui Flaubert, relatează faptul de viață care l-a inspirat pe scriitor. Delamare s-a căsătorit, după moartea primei sale soții, cu Veronique-Adelphine Couturier... „Asiduă cititoare de romane — povestește Descharmes — mare amatoare de lux și toalete, Adelphine a început să-și înșele soțul — din plictiseală — curînd după nuntă. La început și-a ales ca amant pe un oarecare Louis Champion, care locuia într-un castel din apropiere... E Rodolphe Boulanger din roman. Apoi Adelphine a devenit amanta unui ajutor de notar. ...Decăzînd mereu, înglodată în datorii, amenințată de sărăcie, părăsită, s-a otrăvit la 6 martie 1848 cu arsenic. De pe urma ei a rămas o fetiță Alice.." După cum vedem faptele s-au succedat întocmai ca în roman.

Marele Tolstoi s-a inspirat și el adesea din evenimentele reale, consemnate de contemporani. Nu mai insist asupra faptului îndeobște cunoscut că romanul „Război și pace" cuprinde foarte multe elemente din biografia scriitorului și a rudelor sale. De pildă: căsnicia Nikolai Rostov — Maria Bolkonskaia amintește pe aceea a părinților scriitorului, iar viața ratată „de floare ce nu leagă rod" a Soniei aduce aminte de drama mătușii Ergolskaia. Dar și în alte opere, ca de pildă în „Invierea", Tolstoi a pornit de la un fapt real, povestit de prietenul său magistratul A. F. Koni.

Pușkin a povestit unui prieten, Nașciokin, că intriga romanului „Dubrovski" i-a fost sugerată de un caz real, ca și aceea, de altfel, a romanului „Dama de pică". Cazuri reale, cunoscute contemporanilor, au stat și la temelia nuvelei lui Kuprin „Brățara de granat", a poemului „Mțiri" de Lermontov, a nuvelelor lui Turgheniev: „Un rege Lear al stepei" și „Lady Macbeth din județul Mțensk".

Desigur că asemenea paralele între fapte reale și subiecte de opere literare nu înseamnă că romanul sau nuvela, poemul sau drama copiază aidoma momentul, conflictul, întîmplarea din viață.

Scriitorii aleg în situațiile și faptele, în conflictele pe care le oferă viața, ceea ce este esențial și specific pentru epoca respectivă, mediul respectiv, ceea ce este tipic. Adesea viața însăși pune la dispoziție scriitorului fenomene atît de tipice, încît el le poate lua aproape fără modificări. Așa s-a întîmplat în cazul romanului „Madame Bovary". Tema care-l interesa pe Flaubert, trivialitatea, platitudinea, meschinăria și imoralitatea micii burghezii era perfect ilustrată de istoria vieții Adelphinei Couturier.

Alteori, scriitorul face o selecționare a materialului de viață, alege o anumită trăsătură pe care o socotește tipică și îi subordonează totul, îi dă rolul dominant în opera sa. Interesant în această privință e cazul romanului „Roșu și Negru" de Stendhal. Intriga romanului amintește indeaproape procesul de mare răsunet al unui oarecare Antoine Berthe. Faptele s-au petrecut în 1827. Fire de om ambițios și lipsit de scrupule, Antoine vroia să se smulgă sărăciei, să ducă o viață mai ușoară, fără griji și s-a gîndit să se facă preot. Între timp, a devenit preceptor în casa unui burghez bogat Michaut și în curînd între el și mama elevului său se stabilesc relațiile pe care le cunoaștem din romanul lui Stendhal. Denunțat de o slujnică, Berthe e nevoit să plece din casa lui Michaut și ajunge în cele din urmă să intre în slujba unui nobil Cardonnaie, a cărui fiică se va îndrăgosti de el. Dar în clipa cînd socotea că și-a îndeplinit visurile ambițioase și a devenit bogat, o scrisoare a doamnei Michaut distruge totul. Disperat și furios, Antoine o ucide.

Nu mai e nevoie, desigur, să insist asupra asemănării dintre această istorie reală și subiectul romanului lui Stendhal. Din amalgamul de mobiluri care l-au împins pe Antoine Berthe la crimă — gelozie, egoism, invidie rănită, ambiție, — scriitorul l-a ales pe acesta din urmă. Și această trăsătură a devenit cheia pentru înțelegerea psihologiei personajului Julien Sorel. Eroul lui Stendhal, talentat, inteligent, e un ambițios, care-l ia ca exemplu pe Napoleon, e un plebeu care vrea să se impună în societatea înaltă și luptă împotriva ei.

Un alt exemplu e cel al piesei lui Tolstoi, „Cadavrul viu". Tot de la prietenul său, A. F. Koni, a auzit Tolstoi o întîmplare pe care a reprodus-o apoi în drama lui. Dar drama familiei Hiucev a fost reeditată de scriitor numai în partea ei exterioară, nu în esența ei lăuntrică. Trăsăturile negative ale lui Hiucev, care făceau ca în realitate drama să fie mai ales familiară, au fost eliminate sau atenuate de Tolstoi care a dat în „Cadavrul viu" o piesă socială, o demascare a unei orînduiri nedrepte. Fedia Protasov, mult superior prototipului său, e nemulțumit de viață. Protestul său e pasiv, dar figura lui rămîne de neuitat, e figura unui om care nu se poate împăca cu carierismul, cu domnia banului, cu imoralitatea vieții în care trăiește.

Tot atît de elocventă este pilda nuvelei lui Turgheniev „Mumu". Și aici la bază se află un fapt concret petrecut chiar la moșia mamei scriitorului, dar al cărui sîrșit a fost cu totul altul în realitate. Servitorul Andrei (prototipul lui Gherasim) una din slugile preferate de mama lui Turgheniev s-a supus fără să cîrtească voinței bisericești. În nuvelă, după cum se știe, lucrurile se petrec altfel. Modificarea nu poate fi explicată decît în sensul că atitudinea pasivă și smerită a lui Andrei nu i s-a părut scriitorului tipică pentru mentalitatea țăranului, în sufletul căruia mocnea de mult protestul.

Cazuri analoage cu cele citate mai înainte putem găsi la Cehov — în „Zvăpăiata", la Pușkin — în „Dama de pică", la Cernișevski — în „Prologul" etc. Scopul urmărit de scriitor este de a crea caractere tipice, situații tipice, subiecte tipice, în ultimă instanță un tablou tipic al societății noastre.

În literatura sovietică materialul de viață atît de eroic, de măreț, de nou și adesea de neobișnuit nu a putut să rămînă în afara preocupărilor scriitorilor. „Așa s-a călit oțelul" de N. Ostrovski, „Povestea unui om adevărat" de Boris Polevoi, „Tînăra gardă" de Fadeev sînt inspirate, după cum se știe, din fapte reale și lucrul este valabil pentru multe alte opere ale literaturii sovietice („Torentul de fier", „Soti", „Energia" etc.).

În toate aceste cazuri țelul scriitorilor a fost acela de a surprinde procesele tipice, situațiile tipice, de a scoate în evidență specificul epocii sau al momentului.

Dramaturgul Arbuzov a împărtășit spectatorilor săi cum s-a născut piesa „Tania".

„De multe ori discutăm despre felul cum se naște tipul. Pentru mine această problemă s-a rezolvat în chipul următor: nu în imediata apropiere, ci într-un mediu mai puțin familiar am aflat un caz care amintește întrucîtva de ceea ce se petrece în „Tania"... M-a mirat noutatea acestei întîmplări. Mi-am spus că ceva asemănător n-am citit în literatură, iar în viață întîlneam pentru prima oară. Mi s-a părut că această întîmplare este excepțională, dar am socotit că nu este bine să-mi construiesc piesa pe un material excepțional". Arbuzov arată în continuare că „viața m-a pus apoi în fața unui caz care-l repeta întocmai pe cel dintîi", dar și de astă dată și-a spus că e numai o întîmplare și deabia a treia oară și-a dat seama că e vorba de un fapt tipic pe care l-a folosit pentru piesa lui.

Materialul de viață pătrunde din ce în ce mai mult în literatură, aducînd cu sine tot clocotul societății sovietice. Gorki sfătuia mai de mult pe oamenii cu o bogată experiență de viață să-și așternă pe hîrtie amintirile, pentru ca acest prețios material de viață să nu se piardă. Astăzi, în literatura sovietică asistăm la două fenomene noi și interesante. În primul rînd la „prelucrarea literară", făcută de oameni ce mînuiesc mai cu ușurință condeiul și care dau o formă literară unui material de fapte brute (de pildă amintirile partizanilor, ale luptătorilor din războiul civil). În al doilea rînd la apariția și consacrarea unor oameni care încep să scrie, pentru că nu înțeleg să păstreze în sufletul lor sumedenia de impresii acumulate fără a le împărtăși și altora. Așa a devenit scriitor inginerul Iurii Krîmov, autorul nuvelei „Petrolierul Derbent", acesta a fost drumul spre literatură al lui Boris Polevoi. Așa au devenit scriitori o sumă de oameni de diferite profesii pe care anumite impresii, experiențe ale vieții excepționale i-au îndemnat să le așternă pe hîrtie. E cazul, de pildă, al lui Versigora, autorul romanului „Oameni cu conștiința curată", care a luptat în război în detașamentul de partizani al legendarului Kovpak, al lui Ajaev, Popov etc. Cu mulți ani în urmă, într-o situație analogă s-a găsit de fapt și Gorki și după el Nikolai Ostrovski.

Contactul strîns cu realitatea înconjurătoare, folosirea materialului de viață din care creatorul realizează imagini tipice, asigură durabilitatea și valoarea operei literare. Legătura cu viața este astăzi cheia succesului literaturii sovietice, literatura realismului socialist, a literaturilor noi din țările de democrație populară, ca și a literaturii progresiste din țările capitaliste.

Tatiana Nicolescu

Al. Prokofiev

In flacăra amurgului

In flacăra amurgului spre seară
Se oglindește-n ape cîngul înfoiat
Și pare-ndată o nestimată rară
Al undei val, pe cîmp, pietrificat.

Ce frumuseți și cîtă simplitate!
Se pleacă-ncet spre sălcii moi răchiți
Și-n larbă-adorm și florile brumate!
Copacii-adorm de vise-nvăluiți

S-au stins de mult și cîntece și glasuri!
Și ceturi curg și văile albesc
Și plopii dorm și ei, de zeci de ceasuri...
O dormi și tu slăvit meleag rusesc!

Doar aștrii, sus, pe boltă, priveghează...
Par mii de ochi clipind necontenit.
Hai! Noapte bună, draga mea-mi urează
Precum și eu urez pămîntului iubit!

In românește de Mihail Cosma

Consiliul economiei naţionale la lucru

Iaroslavul este o regiune tipică a Rusiei europene. Tăiată în două părţi aproape egale de „Matuşca Volga", scăldată în partea sa nordică de „Marea Ribinsk, imens lac de acumulare a apelor bătrînului fluviu, regiunea Iaroslavl are nu numai mari perspective de dezvoltare a agriculturii, ci şi strălucite perspective de dezvoltare industrială. De pe acum, regiunea Iaroslavl ocupă al optulea loc printre regiunile Republicii Ruse în ceea ce priveşte producţia industrială. Exprimată în bani, această producţie însumează 20 miliarde de ruble. Întreprinderi cunoscute şi în afara graniţelor Uniunii Sovietice, se află în această regiune. Cine n-a auzit de uzina care produce camioanele cu marca I.A.Z., cine nu a auzit de uzina care a produs, pentru prima oară în lume, cauciuc sintetic, după procedeul academicianului Lebedev?

În regiune se desfăşoară mari lucrări de construcţii ale unor noi întreprinderi industriale, ca rafinăria de petrol din oraşul Iaroslavl, mari lucrări de reconstrucţie şi modernizare a întreprinderilor existente, mari lucrări de construcţii de locuinţe în oraşele Iaroslavl, Scerbakov, Uglici şi altele.

Iată inventarul sumar al gospodăriei bogate, dar şi complicate, pe care o conduce consiliul economiei naţionale al regiunii Iaroslavl.

Care au fost primii paşi ai acestui consiliu?

O examinare amănunţită a capacităţilor de producţie a îngăduit să se înlăture, chiar din primele săptămîni de activitate, multe din neajunsurile pricinuite de precumpănirea intereselor îngust departamentale în cadrul vechiului mod de conducere al industriei şi construcţiilor. Aceste interese au determinat în trecut multe întreprinderi din regiune să înfiinţeze mici ateliere de turnătorie sau de fierărie, care lucrau nerentabil şi care reprezentau o adevărată risipă de forţe. Această stare de lucruri va fi acum înlăturată. Cele aproape 50 de întreprinderi de construcţii din regiune îşi proiectau şi ele, pentru fiecare în parte, cite o bază de producţie. Toate la un loc trebuiau să coste aproape jumătate miliard de ruble. Acum, şi întreprinderile de construcţii vor fi unificate, iar înzestrarea cu baza de producţie necesară va costa mult mai puţin.

În una din întreprinderile de construcţii de maşini din Iaroslavl, o parte din utilaj nu era folosit în întregime. Consiliul economiei naţionale a luat măsuri ca utilajul care prisoseşte să fie folosit în altă parte.

În general, consiliul economiei naţionale revede întregul sistem de legături al întreprinderilor regiunii. Dacă grija de a menţine şi dezvolta cooperarea interregională fără de care desfăşurarea ritmică a producţiei unei mari întreprinderi nici nu poate fi concepută, stă pe primul plan, totuşi practica dovedeşte că se pierd şi multe mijloace cu transporturi cu nimic justificate. De pildă, multe piese necesare uzinei de autovehicule din Iaroslavl, care pot fi foarte bine produse de alte întreprinderi din acelaşi oraş, sînt aduse de la Leningrad, de la Minsk şi din alte centre îndepărtate.

În momentul actual, consiliul economiei naţionale din regiunea Iaroslavl, ca şi celelalte consilii ale economiei naţionale, este preocupat în primul rînd de elaborarea planului pe 1958. În zilele acestea, în toate uzinele şi fabricile regiunii se discută planurile de producţie pe 1958. La această discuţie ia parte un larg activ de muncitori, tehnicieni şi ingineri. În alcătuirea planurilor se folosesc propuneri făcute cu prilejul discutării tezelor raportului lui N. S. Hruşciov asupra perfecţionării continue a conducerii industriei şi construcţiilor.

Toate acestea nu înseamnă însă decît începutul unei munci serioase şi de la care sînt de aşteptat mari efecte economice. Eforturi stăruitoare vor fi desfăşurate în viitorul apropiat în direcţia ridicării nivelului tehnic al întreprinderilor, în direcţia specializării şi cooperării raţionale a întreprinderilor.

Foloasele evidente dobîndite în primele săptămîni de activitate ale consiliilor economiei naţionale nu sînt aşa dar decît începutul unor transformări adînci în conducerea industriei şi construcţiilor din Uniunea Sovietică. Apropierea conducerii economice de viaţa întreprinderilor şi-a dat primele roade la Iaroslavl, ca şi în alte părţi. Ele dovedesc cît de oportună şi cît de bine gîndită a fost reorganizarea conducerii industriei şi a construcţiilor, iniţiată de Plenara din februarie a C.C. al P.C.U.S. şi înfăptuită de a şaptea sesiune a Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Alexandru Leon

Spre Moscova, la Festival!

Într-una din zilele acestei săptămîni, tineretul Moscovei a întîmpinat primul oaspe străin la Festival, pe africanul Mahmud Babicor Gaafar. „În urmă-mi — a spus solul tineretului sudanez — mai sînt pe drum alţi 200 de delegaţi".

Din toate ţările globului, ştirile se încrucişează în eter, adunîndu-se vraf pe mesele centrului de presă al Comitetului de organizare a Festivalului. Ele vestesc începutul grandioasei călătorii a delegaţilor tineretului din întreaga lume către ţinta comună: Moscova.

...Printre nesfîrşitele coline şi cîmpii cu orez şerpuieşte trenul cu delegaţia tineretului chinez. Încadrate de rama ferestrelor, mîini de chinezoaice flutură, în chip de rămas bun, mătăsea foşnitoare a eşarfelor multicolore.

La 16 iulie a pornit spre Moscova şi primul grup de delegaţi indieni. „Să împărtăşiţi la Moscova, la Festival, aşa cum îşi împărtăşesc mireasma florile de mango şi srin, dorinţa noastră de pace şi prietenie" — le-au spus, la despărţire, prietenii.

În acest timp, pe bordul unui transatlantic ce spintecă acum valurile oceanului, tineri şi tinere, îmbrăcaţi multicolor, cu sombrerouri şi tradiţionalele pleduri din păr de capră pe umăr, au început, în sunetele chitarelor şi cadenţa aţîţătoare a castagnetelor, un dans focos. Sînt delegaţii Boliviei şi Argentinei.

Delegaţia tineretului albanez se pregăteşte de asemenea de plecare. În mijlocul uriaşului decor natural al munţilor, tinerii ansamblului popular de cîntece şi dansuri execută o ultimă repetiţie. Răsărită de bazaltul piscurilor abrupte, melodia se înalţă mîndră, ca sufletul poporului de şoimari care i-a dat viaţă.

De-a lungul tuturor meridianelor, în toate cele cinci continente ale lumii, delegaţii tineretului au şi început, sau sînt gata să înceapă, marea lor călătorie. Spre Moscova, la Festival!

Aşteptîndu-şi cu nerăbdare oaspeţii, oraşul-gazdă îşi termină ultimele pregătiri. Străzile, pieţele şi parcurile au şi început să îmbrace veşminte sărbătoreşti. Steguleţele multicolore ale tuturor naţiunilor lumii împodobesc ca nişte uriaşe ghirlande faţadele clădirilor. În cele mai neaşteptate colţuri, răsar în fiecare zi ca din pămînt chioşcuri de cele mai originale forme. Aici participanţii la Festival îşi vor putea cumpăra tot ce le doreşte inima. Gata pregătite să primească dansatorii, aşteaptă şi podiumurile construite în parcuri şi pieţe. Legănîndu-se pe undele rîului Moscova, o întreagă flotilă de bărci şi vaporaşe, înfăţişînd peşti, crocodili, fantastice animale marine, aşteaptă semnalul serbării pe apă care va avea loc cu prilejul uriaşului carnaval, şi la care va participa întreaga populaţie a oraşului.

Ultimele pregătiri se fac şi la cele 50 de baze care vor sta la dispoziţia sportivilor din delegaţiile participante, la centrul de presă al Festivalului, unde va funcţiona un birou de deservire şi informare a corespondenţilor străini etc.

Pe toate străzile şi bulevardele Moscovei, pancarte viu colorate adresează oaspeţilor, în toate limbile globului, salutul de bun venit: „Bine aţi venit, dragi tineri!"

Al. Brătescu

A. R. L. U. S.

În staţiunile de pe litoral

Ca-n fiecare vară, în pitoreştile staţiuni de pe ţărmul Mării Negre — Mamaia, Eforie, Vasile Roaită şi Techirghiol — au venit şi în acest an să-şi petreacă concediul de odihnă mii de oameni. Soarele, nisipul fierbinte al plajei, apa mării cu luciul ei mereu schimbător, briza ce poartă pînă departe miresme amărui de alge, oferă cu prisosinţă oaspeţilor din binefăcătoarele lor comori.

La rîndul lor, colectivele culturale ale staţiunilor de pe litoral se străduiesc să facă şederea oaspeţilor cît mai plăcută. Seară de seară, în sălile cluburilor, în grădinile de vară, ori pe terasele vilelor, ele organizează manifestări variate, cu un conţinut instructiv, care satisfac cele mai diferite gusturi şi preocupări ale vilegiaturiştilor.

Oamenii muncii aflaţi la odihnă şi tratament în staţiunile Mamaia şi Techirghiol au avut în această perioadă prilejul să asiste şi la cîteva manifestări iniţiate de A.R.L.U.S. La Mamaia, de pildă, s-a bucurat de o unanimă apreciere „Ziua prieteniei romîno-sovietice" care a cuprins un bogat program realizat de consiliul orăşenesc A.R.L.U.S.—Constanţa cu concursul colectivului artistic al Casei de cultură din Constanţa şi al Ansamblului Marinei — „Pescăruşul". Şi audiţia muzicală din creaţia lui Beethoven şi Ceaikovski, ce a avut loc în aceeaşi localitate, a fost pregătită cu sprijinul consiliului regional A.R.L.U.S.

În acelaşi timp, Casa prieteniei romîno-sovietice din Constanţa a programat o serie de manifestări în staţiunea Techirghiol. Dintre acestea, un interes deosebit au suscitat simpozionul pe tema: „Oraşul-erou Leningrad", organizat cu prilejul aniversării a 250 de ani de la întemeierea oraşului, seara de satiră şi umor din operele clasicilor literaturii ruse şi ale scriitorilor sovietici şi recitalul Glinka, la care şi-au dat concursul elevii secţiei de muzică a şcolii speciale de artă din Constanţa.

În fiecare dintre staţiunile de pe litoral, consiliul regional Constanţa a amenajat fotoexpoziţii: „Moscova se pregăteşte pentru Festival", „Cum îşi petrec oamenii sovietici concediul de odihnă", „Cu aparatul fotografic prin colhozurile din Ucraina" etc.

Şi în staţiunile Vasile Roaită şi Eforie se află în aceste luni mii de vilegiaturişti.

Cu toate acestea, cele două staţiuni au fost multă vreme neglijate atît de consiliul regional Constanţa, cît şi de consiliul raional Negru Vodă în a cărui rază teritorială se găsesc.

Îndatorirea de gazde ospitaliere impune consiliilor A.R.L.U.S. amintite să acorde mai multă atenţie acestor staţiuni, care sînt de altfel cele mai mari de pe cuprinsul litoralului.

Z. M.

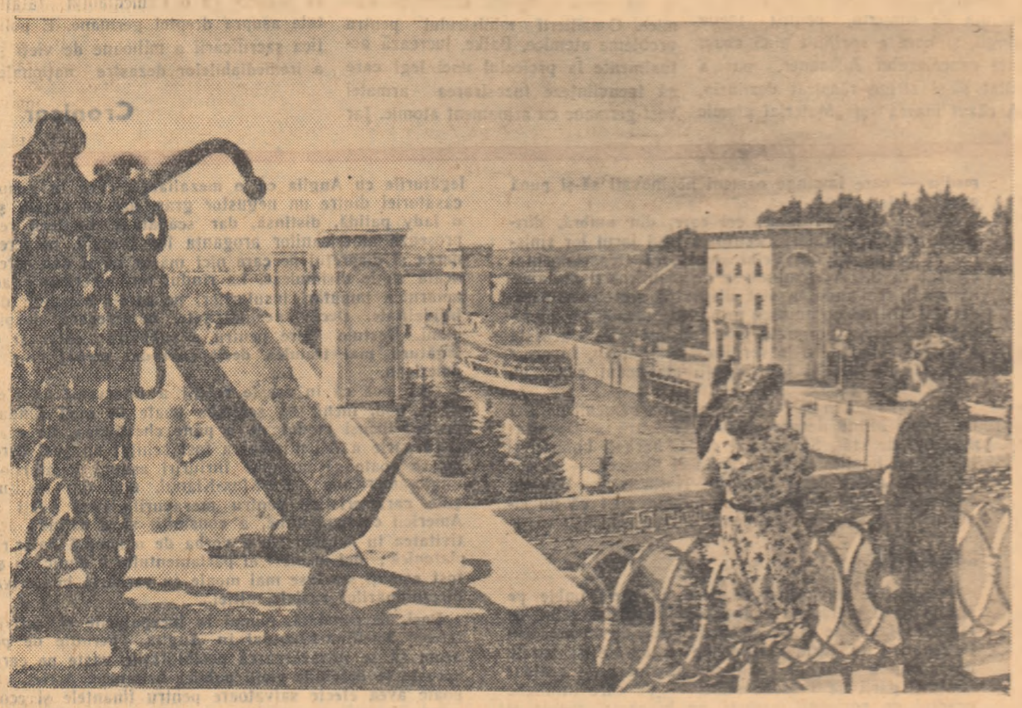

Canalul Moscova

Strada Kacialov nr. 6

Pe strada Kacialov, stradă moscovită cu vechi şi boiereşti palate, la colţ cu o străduţă îngustă şi strîmbă, se înalţă o casă arătoasă, împodobită sub streşinele-i largi cu picturi verzulii. Casa şi puţina curte sînt împrejmuite de un zid înalt, în care-i tăiată o poartă strîmtă şi scundă. S-ar părea că astă-i intrarea (mai cu seamă că aici e şi o placă mare de bronz, înfiptă în zid) dar nu e aşa. În poarta dinspre strada Kacialov poţi bate mult şi bine; nu-ţi răspunde nimeni, niciodată, şi casa mare, tăcută, îţi pare pustie, ca un muzeu închis. Dar un prieten m-a învăţat şi m-a călăuzit după colţ, unde-i o altă poartă, spre deosebire de prima — totdeauna deschisă — care-ţi îngăduie să intri în ogradă şi de aici la intrarea din curte a casei.

Anunţaţi de cu vreme, ne-am înfăţişat şi noi într-o zi dinaintea uşii şi am sunat (nu fără sfială, căci ni se spusese că principalul locatar, cel ce trebuia să ne primească, e suferind şi că în mod excepţional ne face hatîrul ştiindu-ne străini). Ne-a ieşit în întîmpinare o femeie scundă, între două vîrste, frumoasă încă, îmbrăcată cu o sobră eleganţă. La scuzele noastre a răspuns binevoitor şi surîzător, poftindu-ne cu binecuviinţată ospitalitate rusească.

Distinsa gazdă, cu mîini mici şi fine, cu privirea inteligentă şi vioaie, cu glas mlădios, uşor cîntat, era Nadejda Alexeevna Peşkova, nora lui Maxim Gorki. Casa de pe strada Kacialov unde intrasem, era locuinţa ei, a celor două fiice: Maria şi Dacia — botezate cu vechi nume româneşti, dragi lui Gorki, şi a celor doi micuţi, Nina şi Maxim, strănepoţii scriitorului. Ei locuiesc în casa unde a locuit Gorki din anul 1930, în casa unde se păstrează, ca încăperi muzeale, odaia de lucru, iatacul şi biblioteca lui.

Nadejda Alexeevna ne-a îndrumat spre o cameră largă cu fereastra spre stradă: camera cea mai îndrăgită de Gorki, camera sa de lucru, unde-şi petrecea, după spusa gazdei, cea mai mare parte din zi. Sînt aici mobile puţine şi frumoase, dar mai ales lumină. Dinspre geamuri, lumina cade spre masa de lucru, o masă imensă, acoperită cu postav verde, de două ori apropape mai lungă şi mai lată decît faţa unui birou obişnuit. E şi mai înaltă, făcută fiind de comandă, după măsura şi planul lui Gorki, om cum se ştie înalt. Pe masă, la mijloc, la locul de scris, în dreptul fotoliului florentin, hîrtie, o pereche de ochelari şi un condei; un condei simplu, şcolăresc.

Lîngă condei, la îndemînă, cîteva creioane şi, între ele, un creion albastru, un altul roşu.

„Le folosea, ne explică gazda, la însemnări. Însemna cu roşu ori cu albastru, după interes... Făcea semne anume, de el ştiute, al căror tîlc nu l-am aflat pînă acum la toate. Însemna şi cărţile şi ziarele şi revistele; tot ce citea..."

Către marginea mesei, în dreptul hîrtiei de scris, puse la îndemînă, stau, sub o medalie de bronz, florentină pe semne, cu chipul lui Dante, fişe nu mult mai mari decît cărţile de vizită. Gorki le folosea pentru însemnări.

„...pe fişe din acestea îşi scria gîndurile; îşi transcria citate. Le grupa apoi în plicuri. Şi avea plicuri felurite: pentru morală, istorie, economie... Ba avea un plic pentru vise... În aceste fişe au fost consemnate gîndurile multor eroi gorkieni, multe situaţii, multe întîmplări..."

Ascult atent explicaţiile Nadejdei Alexeevna. Spusele ei însufleţesc într-atîta obiectele pe care le am în faţă, încît uit că mă aflu într-o casă memorială; îmi vine a crede că sînt în camera de unde Gorki a plecat acum un ceas sau două, undeva în oraş, sau poate mai departe... Pe birou şi-a lăsat şi cutia cu ţigări; ţigări elveţiene, uşoare, cu puţină nicotină; şi-a lăsat şi ţigareta...

Ne oprim, în celălalt capăt al odăii, în faţa unei vitrine înalte, late cît un perete. Pe poliţele de sticlă sînt înşirate statuete chinezeşti, din fildeş; cred că sînt peste o sută; ne privesc din vitrină chipuri surîzătoare de Budisatve, dregători ai împăratului ceresc, oameni de toată mîna, tăiaţi, cu artă unică pe lume, în fildeş.

„E colecţia preferată a lui Gorki. De ea nu s-a despărţit niciodată. Chiar atunci cînd pleca în Italia, sau cînd pleca alt unde, pe mai mult timp, şi-o lua cu el. Şi-i era atît de dragă, şi-o privea atîta, de era în stare să ţi-o descrie toată, piesă cu piesă, din memorie. Ştia cu exactitate ce reprezintă fiecare statuetă în parte; îi cunoştea istoria, valoarea artistică şi istorică. Ceasuri întregi era gata să stea şi să vorbească despre aceste fildeşuri... Şi-i semnificativă, — continuă Nadejda Alexeevna — pasiunea pentru colecţia de fildeşuri chinezeşti dacă ştii cu cîtă uşurinţă — dar şi cu cîtă patimă şi înverşunare pornea Gorki să-şi facă o colecţie. Într-o vreme aduna monezi; a făcut o colecţie întreagă şi a dăruit-o apoi lui Tolstoi; altă dată a colecţionat peisaje româneşti; le-a dăruit şi pe astea unui muzeu. De colecţia de fildeşuri nu s-a despărţit niciodată..."

Din încăperea în care stăruia atît de vie prezenţa lui Gorki, am trecut, călăuziţi de gazdă, în iatacul scriitorului Odaie simplă cu mobile de mahon, de pare cămara unei pure fete de pension; nici o podoabă, nimic de prisos.

Din povestirea Nadejdei Alexeevna am aflat programul de lucru al lui Gorki din acea vreme. Firească, celor ce-l cunosc bine biografia nu le spune nimic nou, dar poate unora, mai puţin informaţi, acest orar, respectat riguros, le va da putinţa să înţeleagă rînduiala din viaţa lui Gorki; de aceea îmi şi îngădui să-l transcriu.

Se scula de obicei la 8 dimineaţa. Pe la opt jumătate minca. O ceaşcă mare, tare dulce, şi ouă cu lămîie; apoi citea ziarele. De la nouă jumătate pînă la unu jumătate, lucra neîntrerupt şi netulburat. La unu jumătate prînzea, apoi se odihnea un ceas (plimbîndu-se, ori dormitînd pe divan). După odihnă, citea şi scria scrisori pînă la ceasurile cinci. De la cinci pînă la opt seara — ora cinei — primea şi discuta felurite probleme de interes social ori cultural, politic. După cină, distracţia preferată era jocul de cărţi; şi nu orice, ci o partidă două de „popa prostu". „Juca cu o nemaipomenită pasiune — rîde amintindu-şi Nadejda Alexeevna — iar cînd pierdea era necăjit foc..." După aceea, înainte de culcare se bărbierea („şi-n privinţa asta — spune Nadejda Alexeevna — avea o întreagă teorie despre igiena rasului seara, despre timpul cîştigat dimineaţa"). Citea apoi în pat un ceas, două...

Între biografia unei mari personalităţi, scrisă la limitele intimităţii şi trecerea printr-o casă memorială e o mare deosebire; şi de substanţă şi de sensuri. Amănuntul biografic, dat în cutare scriere, presupune alegere dintr-un noian de amănunte. Viaţa unui mare om e aşadar, în cazul biografiei, subordonată criteriilor de selecţie ale biografului. De aici preţuirea pe care o acord acestuia. O casă memorială — ca cea în care mă aflam pe strada Kacialov — reprezintă cadrul de viaţă în care un om a trăit. E trupul neînsufleţit al lumii din care duhul său a plecat pentru totdeauna. În acest caz, selecţia, desluşirea semnificaţiilor e o treabă care-ţi aparţine. O faci singur, căutînd să înveţi, cu propriile-ţi cunoştinţe, cu propria-ţi viaţă sufletească, puţinele piese ale unei lumi de relicve.

A spune „Gorki fuma" nu înseamnă nimic. A privi pe biroul lui Gorki cutia cu ţigări, scrumiera, mundstukul, e emoţionant căci prin mijlocirea acestor banale obiecte îl simţi pe Gorki aproape, atît de aproape, de-ţi vine a crede că atingînd cu mîna cutia de pe masă ai să simţi, prin inertul obiect, atingerea mîinii lui, aspre, osoase, ţărăneşti. A spune „în casă, Gorki avea, pe jos, covoare" înseamnă a debita o cumplită platitudine. A păşi pe covoarele din casa lui Gorki e emoţionant ca şi cînd prin fibrele materiei s-ar mai transmite, din tainică păstrare, viaţa lui; un grăuncior, o fărîmă imperceptibilă pe care sufletul tare o dilată pe măsura propriei sale înţelegeri. Într-un anume fel, fiecare vizitator al unei case memoriale e un biograf; un om care, dacă nu scrie, reţăieşte intens cităva vreme viaţa celui evocat.

Dar cum chipul lui Gorki e adînc săpat în sufletele noastre, ale tuturora n-am să caut să-l refac, în rîndurile de faţă, aşa cum ne-a apărut el în casa de pe strada Kacialov şi-n istorisirile nurorii lui, Nadejda Alexeevna Peşkova. Mă voi mulţumi să continui relatarea începută, oferind-o, cum spuneam mai sus, doar că un material documentar.

Cea de-a treia încăpere vizitată a fost biblioteca. Cameră enormă, căptuşită cu dulapuri înalte care adăpostesc peste zece mii de volume. Sînt între ele cărţi scumpe, ediţii rare, volume cu dedicaţii (ale lui Cehov bunăoară, ale lui Alexei Tolstoi). Din toate cărţile, după cercetările întreprinse, se vede că peste trei mii de volume au fost citite de Gorki; şi nu numai citite ci însemnate — cu semnele de care vorbeam — şi adnotate.

Din bibliotecă trecem în sufragerie. E camera cunoscută din celebrul tablou care-l înfăţişează pe Gorki citind „Fata şi moartea". Mobilele sînt aşezate toate la locurile lor de-atunci, încît dacă cineva ne-ar distribui rolurile din tablou, fiecare am şti cum şi unde să ne aşezăm.

Aici am ascultat o iarăşi pe Nadejda Alexeevna şi am privit, puse nouă la îndemînă, nişte jurnale pe care Gorki şi familia le edita pe cînd trăiau în Italia. Fiecare ziar este un unicat-manuscris bogat ilustrat cu acuarele şi desene — niciodată tipărit. Şi nici n-avea de ce fi. Ziarele erau gazetele familiei şi tot ce se scria în ele privea familia. Îl distrau mult pe copii.

Tot de la Nadejda Alexeevna am aflat taina porţii închise dinspre strada Kacialov şi de-aici o istorisire plină de haz despre Gorki.

„Poarta, ne spuse ea, a fost închisă de Gorki care a cerut să-i fie zidită şi uşa de la intrarea dinspre stradă. De ce? Simplu. Fiindcă n-avea linişte. Veneau şi băteau la uşă toată ziua sute şi sute de oameni. Şi tot primindu-i nu mai putea lucra... De altfel nici aşa n-a rezolvat prea mult, dar oricum, nu-i mai băteau în uşă de-a dreptul. Îl aşteptau în curte...

O ascultam pe Nadejda Alexeevna strînşi în jurul mesei sub abajurul mare, verde.. Lîngă noi e biblioteca, odaia de lucru cu ochelarii lăsaţi pentru o clipă pe o filă de manuscris... Fildeşurile chinezeşti, cutia cu ţigări... Pe masa dinaintea noastră, ziarul familiei... Gorki e printre noi, bun, blînd, vesel. S-a oprit din scris şi poate a plecat. Totuşi e parcă printre noi, pe-aproape...

Virgil Dănciulescu

Forţa unităţii

(urmare din pag. 1-a)

II-lea al P.M.R., justeţea liniei partidului.

În această acţiune de mari proporţii şi de mare răspundere, izvorul principal al forţei partidului este unitatea de monolit a rîndurilor lui, cu legăturile sale strînse cu cele mai largi mase ale oamenilor muncii. Unitatea rîndurilor partidului nu este o chestiune care priveşte numai viaţa internă a partidului, ci interesează întregul popor, al cărui destin e legat prin mii de fire de acela al partidului, de forţa unităţii sale. Căci pentru orice om de bună credinţă este evident că dacă ţara şi poporul nostru au făcut un uriaş salt înainte în anii regimului de democraţie populară, dacă poporul nostru a respins cu succes toate încercările inamicilor săi, interni sau externi, de a pune în pericol cuceririle sale, acest lucru se datorează în primul rînd faptului că are în frunte o avangardă bine sudată, ale cărei rînduri sînt cimentate de o coeziune granitică. Alături de experienţa altor ţări socialiste, propria noastră experienţă ne arată cît de îndreptăţită şi mereu actuală este teza leninistă că trecerea de la capitalism la socialism poate fi realizată numai sub conducerea unui partid a cărui unitate este de nezdruncinat.

Rezultatele plenarei C.C. al P.M.R. din 28 iunie — 3 iulie se reliefează de aceea în toată însemnătatea dacă sînt privite din acest unghi de vedere, al atenţiei acordate întăririi unităţii rîndurilor partidului. Condamnarea hotărîtă a gravelor ieşiri antipartinice ale tov. I. Chişinevschi şi M. Constantinescu şi măsurile organizatorice luate împotriva lor au întrunit în mod firesc adeziunea tuturor oamenilor muncii, au exprimat sentimentele întregului nostru popor muncitor. Supunînd unei critici aprofundate, principiale, metodele antipartinice, activităţile fracţioniste ale tov. I. Chişinevschi şi M. Constantinescu, plenara a împiedicat crearea unui grup care să poată slăbi unitatea partidului şi a conducerii sale, a dovedit o dată mai mult că Partidul Muncitoresc Romîn este un adevărat partid marxist-leninist care are o atitudine intransigentă, necruţătoare faţă de cei ce se aşează de-a curmezişul liniei politice generale a partidului, şi încalcă normele leniniste ale vieţii de partid.

Documentele plenarei exprimă hotărîrea fermă a Partidului Muncitoresc Romîn de a urma cu hotărîre şi consecvenţă linia leninistă care chezăşuieşte avîntul continuu al economiei naţionale, al ştiinţei şi culturii, al ridicării nivelului material şi cultural al poporului nostru. Oamenii muncii din ţara noastră înţeleg bine că cu cît partidul va fi mai puternic, mai unit, cu atît vor fi mai mari şi mai fructuoase realizările sale în toate aceste sectoare. De aceea ei sprijină din toată inima concluziile plenarei din 28 iunie — 3 iulie şi îşi unesc şi mai strîns rîndurile în jurul partidului şi al Comitetului său Central leninist, angajîndu-se să-l sprijine necondiţionat în toate acţiunile sale, care au drept scop înflorirea ţării, bunăstarea poporului, apărarea păcii.

Salarii şi muncă

Una din problemele importante în condiţiile sistemului economic socialist, care are o influenţă directă asupra ritmului de dezvoltare a întregii economii naţionale este justa organizare a salarizării şi normării muncii. De aceea, directivele Congresului al XX-lea al P.C.U.S. cu privire la cel de-al 6-lea plan cincinal trasează sarcina lichidării într-un timp relativ scurt a lipsurilor existente în sistemul de salarizare şi normare a muncii.

În realizarea principiului socialist de repartiţie, rolul hotărîtor revine organizării salarizării. Aşa cum s-a relevat, sistemul tarifar în vigoare în industria U.R.S.S. s-a învechit. În majoritatea ramurilor economiei naţionale, salariul tarifar a încetat să constituie elementul hotărîtor în cîştigul muncitorilor şi funcţionarilor. În timp ce salariul mediu al muncitorilor şi funcţionarilor din industrie, în expresie bănească, a crescut în perioada 1940-1955 de peste două ori, cota-parte a salariului tarifar a scăzut la 40—60 procente, restul cîştigului fiind alcătuit din diferite premii şi adausuri care nu întotdeauna depindeau de cantitatea şi calitatea producţiei realizate de muncitori. Ca urmare a acestui fapt s-a creat o discordanţă între veniturile reale ale muncitorilor, care de fapt au crescut, şi salariul tarifar.

Datorită amploarei şi caracterului său complex, procesul de reglementare a salarizării şi normării în U.R.S.S. cere o pregătire serioasă. De aceea, noile norme tarifare de plată a muncii nu vor fi introduse simultan în întreprinderile tuturor ramurilor, ci treptat, pe ramuri, într-o perioadă de cîţiva ani.

Încă în anul 1956 comitetul de muncă şi salarii de pe lîngă Consiliul de Miniştri al U.R.S.S., împreună cu ministerele de resort şi organele sindicale au început pregătirea tezelor principale pentru reglementarea salarizării.

Direcţia principală a proiectului de reglementare a sistemului de salarizare este îndreptată spre lichidarea pluralităţii de norme şi reţele tarifare, şi crearea unei situaţii în care salariul tarifar să constituie partea cea mai importantă din cîştigul muncitorilor. Acest lucru va asigura muncitorilor o bază sigură şi stabilă a veniturilor, ţinîndu-se totodată mai bine seama de importanţa economică a ramurei respective, de condiţiile de muncă şi nivelul calificării muncitorilor şi tehnicienilor.

Prin introducerea noilor norme tarifare se urmăreşte, de asemenea, lichidarea discordanţei în salarizare pentru una şi aceeaşi profesie în diferite ministere sau departamente. Pentru o serie de profesii care au caracter de masă — şoferi etc. — se preconizează introducerea normelor de salarizare tarifare unice, ţinîndu-se cont, bineînţeles, de condiţiile de muncă.

Reglementarea salarizării şi normării muncii a început cu ramurile conducătoare ale economiei naţionale: industria carboniferă, metalurgică, constructoare de maşini, ciment. În celelalte ramuri ale economiei naţionale, reglementarea salarizării se va face începînd cu anul 1957.

Introducerea noilor norme tarifare cu titlu experimental a contribuit la creşterea productivităţii muncii şi a salariului mediu. În luna noiembrie 1956, deci în a treia lună după reforma tarifară, la uzinele de locomotive din Kolomna productivitatea muncii a crescut cu 5,2 procente, iar salariul mediu cu 1,7 procente; la fabrica de rulmenţi nr. 1, productivitatea muncii cu 4,4 procente iar salariul real cu 2,7 la sută.

Noile norme şi reţele tarifare se experimentează în prezent în toate ramurile industriei, în vederea pregătirii condiţiilor trecerii în 1958—1959, la reglementarea pe scară largă a salarizării şi normării muncii.

O altă deficienţă în curs de înlăturare o constituie insuficienta fundamentare economică a diferenţierii salarizării pe raioane.

Aşa cum subliniază economiştii sovietici, o seamă de factori obiectivi, printre care nivelul diferit al preţurilor cu amănuntul la produsele alimentare, gradul diferit de asigurare cu forţă de muncă a diferitelor regiuni, condiţiile naturale şi climatice variate, fac necesară diferenţierea pe regiuni a nivelului salariilor.

Dacă nivelul salariului real va fi la fel în toate regiunile ţării, atunci nu se poate rezolva problema atragerii forţei de muncă în acele regiuni, unde balanţa forţei de muncă este deficitară. În cel de-al 6-lea plan cincinal se creează noi centre industriale în răsăritul Uniunii Sovietice, în Kazahstan şi Siberia. Atragerea spre aceste centre a forţei de muncă care depăşeşte nevoile locale ale regiunilor din sudul, apusul şi centrul Uniunii Sovietice poate fi realizată cu succes prin plata unui salariu real mai ridicat decît în restul ţării.

Forma cea mai răspîndită de reglementare regională a salarizării o constituie, în momentul de faţă, aplicarea diferiţilor coeficienţi. Pînă în prezent, acţionează atît coeficienţi comuni pentru toate ramurile economiei naţionale, cît şi coeficienţi departamentali. În una şi aceeaşi regiune, în întreprinderi aparţinînd diferitelor departamente, diferă şi coeficienţii regionali.

Noua organizare a economiei naţionale pe regiuni economice cere stabilirea unor norme tarifare unice de salarizare, valabile pentru toate întreprinderile din zona respectivă, indiferent de subordonarea lor departamentală.

Lichidarea deficienţelor şi perfecţionarea actualului sistem de salarizare vor stimula creşterea productivităţii muncii, introducerea tehnicii noi şi folosirea experienţei înaintate a celor mai bune întreprinderi vor contribui la avîntul economiei naţionale şi la creşterea bunăstării poporului sovietic.

M. Părăluţă
candidat în ştiinţe economice

Ei pleacă la Moscova

Cîştigătorii premiului special — O CĂLĂTORIE LA MOSCOVA — al concursului nostru de jocuri distractive „FESTIVAL — MOSCOVA 1957".

Hinda Nicolae, Bucureşti — Filimon Adriana, Mărăşeşti — Stoica Vasile, Bucureşti — Ionescu Gh. Cornelia, Bucureşti — Zugrăvescu Paul, Piteşti

săptămîna

Tratativele de la Praga

Desfășurate într-o atmosferă cordială, de prietenie și înțelegere, tratativele duse cu ocazia vizitei delegației de partid și guvernamentale a U.R.S.S. în Cehoslovacia s-au încheiat printr-un Comunicat care cristalizează unitatea de vederi caracteristică lagărului socialist.

Problema de bază a politicii externe a țărilor lagărului socialist o constituie slăbirea încordării internaționale, lupta activă pentru apărarea păcii. Pentru a crea condiții de coexistență pașnică și de colaborare între țări cu orînduire politico-socială diferită, Comunicatul recomandă crearea unui sistem de securitate colectivă în Europa, reducerea generală a armamentelor și forțelor armate, interzicerea necondiționată a armei atomice și cu hidrogen și încetarea imediată a experiențelor cu aceste arme. Atita vreme, însă, cît linia urmată de unele puteri occidentale contribuie la agravarea situației internaționale, Tratatul de la Varșovia rămîne piatra de temelie a eforturilor pentru menținerea păcii. Unitatea crescîndă, adîncirea și lărgirea colaborării țărilor lagărului socialist îi dau forța necesară să aibă cuvînt hotărîtor și totodată întărește independența și securitatea fiecărei țări în parte.

Un capitol important al Comunicatului de la Praga îl formează examinarea problemei germane. Comunicatul reafirmă actualitatea avertismentelor cuprinse în declarația comună sovieto-cehoslovacă din 29 ianuarie 1957 cu privire la politica agresivă pan-germană, de remilitarizare și înarmare atomică a Republicii Federale Germane cu ajutorul Statelor Unite, Marii Britanii și Franței și totodată reliefează rolul important al Republicii Democrate Germane în eforturile pentru normalizarea situației europene. Comunicatul avertizează din nou asupra obligațiilor popoarelor iubitoare de pace de a-și întări vigilența, pentru a da o ripostă uneltirilor militariștilor vest-germani, reafirmînd faptul că „R. Cehoslovacă și U.R.S.S. sînt interesate în cel mai mare grad ca teritoriul Germaniei să nu mai poată deveni niciodată baza de atac a unui război agresiv".

Fiecare rînd al Comunicatului respiră dorința fermă de a nu precupeți nimic ce ar putea duce la o mai mare apropiere între popoare, la înțelegere și colaborare bazate pe respect reciproc. O asemenea credință este în asentimentul tuturor oamenilor de bună credință din întreaga lume și încurajează speranța că nici o energie pusă în slujba triumfului păcii nu se va risipi zadarnic. În acest sens, tratativele de la Praga, dintre 9 și 16 iulie, și hotărîrile luate își vor aduce aportul lor însemnat.

Tîlcul unei manevre

Larma atît de savant orchestrată în jurul exercițiilor de apărare în State le Unite tindea desigur să infiltreze păturilor populare o doză masivă de spaimă. O masă alarmată se lasă, după cum se știe, mult mai ușor condusă de lozinci care o pot abate de pe drumul cel drept. Dar informațiile arată că febrilitatea manifestată de autoritățile militare și administrative americane a frizat ridicolul și o bună parte din măsurile de apărare preconizate au rămas pe hîrtie ori s-au irosit în eter. Opinia publică americană s-a dovedit mai lucidă decît se așteptau specialiștii „războiului psihologic". Totul s-a redus la o comedie jucată destul de cabotin de samuraii oficialității. Restul a privit cu amuzament amestecat cu amărăciune. Detectaseră sensul mai adînc al spectacolului și toate intențiile nemărturisite ale regizorilor.

Cu mai puțin de o săptămînă mai înainte, i se supusese senatului american spre aprobare cel mai mare buget militar de pînă acum: 34,5 miliarde dolari. Suma aceasta întrecea chiar cu aproximativ un miliard bugetul încuviințat cu puțin înainte de Camera Reprezentanților. Industria grea americană se află într-adevăr într-o perioadă de regres evident și miliardele bugetului militar sînt menite să-i infuzeze o nouă doză de comenzi. În a doua chenzină a lunii iunie, capacitatea de producție a oțelăriilor americane era utilizată numai în proporție de 85% față de 99,9% în decembrie 1956. Producția mașinilor-unelte a fost, în primele luni ale acestui an, cu 35% inferioară aceleia din perioada similară a anului trecut. La metalele neferoase, indexul producției lunare a scăzut de la 146 în decembrie trecut, la 134 în mai a.c. Cifrele pentru produsele finite ale metalurgiei au fost de 135 față de 141, pentru echipament de transport de 213 față de 223. În sfîrșit,

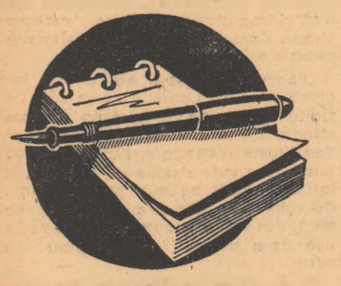

industria de automobile, cea mai sensibilă la variațiile economice, a reacționat cel mai neplăcut pentru marii pontifi ai industriei.

De teama a ceea ce în Statele Unite se numește „recesie" și în limbaj obișnuit criză periodică specifică regimului capitalist, s-a trecut la alarmarea artificială a opiniei publice. Teama scăderii profiturilor trebuia să genereze în mase teama de războiul atomic. Astfel, omul de pe stradă ar suporta fără să crîcnească urcarea impozitelor pe care o determină noul buget militar și ar trece mai ușor cu vederea o nouă aventură în genul celei coreene. Dar omul de pe stradă, care refuza să intre în adăpost atunci cînd sirenele îl anunțau isteric că New Yorkul a fost atins de bomba H, a priceput prea bine că, în fond, era vorba numai de manevrele camuflate ale lui „Betlehem Steel", ale lui „General Motors", și „Dupont de Nemours", ale lui Morgan și Rockefeller, sau ale atîtor altor rechini insațiabili.

Congresul pendulează

Recent s-au încheiat la Viena lucrările congresului Internaționalei socialiste. Ca de obicei, rezoluțiile votate nu au putere obligatorie pentru partidele participante, ci sînt numai directive cu totul platonice. Aceasta poate face ca, la un moment dat, două partide socialiste din două țări prietene să se afle pe poziții diametral opuse. E destul să ne amintim opoziția laburiștilor britanici la politica socialiștilor francezi în problema Suezului și a acțiunii militare împotriva Egiptului. Dar, mai presus de solidaritatea recomandată și de divergențele cu substrat naționalist existente, rezoluțiile ca și atmosfera care au domnit la congres sînt recomandabile unei examinări atente.

O parte din partidele participante (Franța, Anglia, țările nordice) sînt partide de guvernămînt, sau cu posibilități de eventuală participare la viitoare guverne. Toate revendică dreptul de a vorbi în numele unei anumite părți a muncitorimii și unele din ele se intitulează chiar partide muncitorești. În această situație, pozițiile adoptate de aceste partide în cursul dezbaterilor de la Viena trebuie să oglindească pe de o parte dorința de a se arăta exponente ale clasei muncitoare și, pe de altă parte, de a corespunde unei anumite continuități în politica respectivă. Astfel se ajunge în mod fatal la contradicții și ele au ieșit cu deosebire în relief atunci cînd s-a pus problema raporturilor cu răsăritul în general și cu Uniunea Sovietică în special.

Vorbind pentru muncitorii partidelor respective, Gaitskell și Ollenhauer, exponenții laburiștilor britanici și ai social-democraților vest-germani și autorii celor două rapoarte despre situația internațională, au recunoscut necesitatea unor tratative neîntîrziate și a unei înțelegeri cu U.R.S.S. Vorbind apoi și pentru cercurile financiare și militariste ale țărilor lor, de la care așteaptă firește certificatul de patriotism, cei doi raportori au preconizat „eliberarea" țărilor estice. Pentru a-i liniști pe muncitori, li s-a spus că „eliberarea" nu poate fi efectuată

printr-un război împotriva Uniunii Sovietice și a țărilor vizate. Dar s-a amintit cercurilor financiare și militare că „presiunile" diplomatice, împrumuturile condiționate și propaganda sînt instrumente utile. Problema securității și situația Germaniei constituie alte exemple tipice ale pendulării între cei doi poli ai obligațiilor socialiste. Ambii raportori au fost pentru stabilirea unui sistem european unic de securitate și Ollenhauer a preconizat chiar lichidarea pactelor Atlanticului de Nord și de la Varșovia; ambii au preconizat unificarea Germaniei și un statut militar al acesteia de așa natură încît securitatea Uniunii Sovietice și a vecinilor Germaniei să fie garantată. Dar ambii au condiționat pactul de securitate de unificarea Germaniei și unificarea Germaniei de „alegeri libere".

Era natural ca o asemenea oscilare să provoace derută la congres. De pe urma ei au profitat, prin rezoluția adoptată, partizanii politicii atlantice. E natural ca și în cercurile muncitorești respective asemenea atitudine să nu fie înțeleasă. Dar, ghidate de bunul lor simț, de linia rectilinie a gîndirii lor, e foarte puțin probabil că muncitorii din țările occidentale vor face jocul bonzilor socialiști.

Schimbări inoperante

Un proverb francez spune despre anumite situații că, pe măsură ce se schimbă, rămîn tot mai mult identice cu ele însele. Ceea ce ar părea în fond o butadă, expresia amuzantă a unui paradox, se dovedește în ultima vreme a corespunde unei realități. Cîteva schimbări politice petrecute în Italia, Franța, Danemarca, reformarea cabinetului în Japonia, confirmă justețea punctului de vedere al observației populare.

Trebuind să facă față unor probleme pentru a căror rezolvare se cere curaj și inițiativă, abandonarea unor puncte de vedere depășite de viață și a unui mod de a judeca rutinar, noile formații guvernamentale, similare celor vechi, se mențin în aceleași cadre, nu pot sau nu vor să depășească anumite limite. Astfel, problemele rămîn mai departe în stare de suspensie și crizele cărora le-au dat naștere continuă să constituie un element potențial permanent. Credința eronată că aminarea soluțiilor efective ar putea totuși oferi un fel de soluție nu constituie în fond decît o fugă foarte puțin lăudabilă de realitate.

În Italia, guvernul Zoli nu a răspuns încă la nici una din întrebările care au pus în discuție legitimitatea și utilitatea precedentului cabinet: inflația, scăderea catastrofală a nivelului de trai, situația țărănească, frămîntările din „Mezzogiorno". În Franța, Bourgès-Maunoury nu a atacat încă frontal nici problema Algeriei, nici reînarmarea Germaniei occidentale, nici povara insuportabilă a împozitelor, nici pericolul pe care îl prezintă „piața comună" și „Euratomul". În Danemarca, noul guvern lasă să planeze mai departe riscurile infeudării la politica atomică a pactului nord-Atlantic. În sfîrșit, noul-vechi guvern japonez nu se arată dispus să accelereze normalizarea relațiilor cu U.R.S.S., reluarea legăturilor economice cu China populară, abandonarea politicii de remilitarizare.

Politica liberalismului incercase să încetățenească ideea rezolvării crizelor prin epuizarea în timp a energiilor care le-au dezlănțuit. Atunci cînd crizele nu se rezolvau „de la sine", se intervenea cu tragica diversiune spre exterior a nemulțumirilor interne. Starea actuală de spirit a opiniei publice, în oricare din țările mai sus citate, nu mai permite nici amînările fără rost ale unor schimbări de guvern care nu schimbă nimic, nici recursul la război. Nici cascadele guvernamentale nu mai dau iluzia reformelor, și nici isteria războinică nu depășește cu mult cercurile strict oficiale. Se cer soluții limpezi și radicale. Dacă guvernele nu vor înțelege comandamentul vremii, iureșul energiilor populare dezlănțuite poate pune sub semn de întrebare însăși existența regimurilor lor. Cele patru decenii de după 1917 ar trebui să împingă atît pe trăgătorii de sfori, cît și pe marionetele lor de schimb, la studiul ceva mai atent al istoriei.

Tradiția petecelor de hîrtie

Despre politica de reînarmare a guvernului de la Bonn s-a putut spune cîtva timp că nu respectă prudența. Astăzi se poate afirma despre ea că nu mai respectă nici măcar decența. Nu era într-adevăr prudent să procedezi la reînarmare, și în special la înarmare atomică, atîta vreme cît acest fapt face să atîrne asupra Germaniei occidentale spada lui Damocles a riscurilor unei contralovituri în caz de agresiune. Dar este decent oare ca, după angajamente și jurăminte, verbale sau scrise, în fața propriilor alegători sau în note diplomatice adresate unor

puteri străine, să procedezi atît de degajat la cursa atomică pe care ai condamnat-o fariseic?

O foarte recentă hotărîre a Bundestagului se opune limitării utilizării energiei atomice în scopuri pașnice. Pool-ul atomic german, prin reprezentanții lui în sînul fracțiunii parlamentare democrat creștine, și-a realizat astfel prima parte a programului lui de oficializare a fabricării armamentului atomic. O bună parte a presei germane, care nu poate fi acuzată de simpatii pentru ideile stîngii, și care a sprijinit pînă acum linia cancelarului Adenauer, nu a ezitat să-și strige răspicat deziluzia. „A căzut masca" și „Material atomic nu numai pentru scopuri pașnice", sînt titluri tipice din presa vest-germană a ultimelor zile.

Dar lucrurile, după cum este de așteptat, nu se vor limita la această încuviințare indirectă a Bundestagului. Monopolurile interesate se grăbesc să bată fierul cît e cald, adică pînă cînd viitoarele alegeri ar putea schimba radical componența parlamentară, știut fiind că atît socialdemocrații cît și alte organizații politice din Republica Federală Germană se opun categoric înarmării atomice. Consilierii ministrului pentru probleme atomice, Balke, lucrează actualmente la proiectul unei legi care să încuviințeze înzestrarea armatei vest-germane cu armament atomic. Iar ministrul apărării, Strauss, a revendicat egalitatea pentru Germania federală în materie de înarmare atomică.

Ce rămîne atunci din toate făgăduielile cancelarului Adenauer? Și dacă el însuși acordă atît de puțin respect propriilor sale cuvinte, ce încredere îi pot acorda pe viitor guvernele față de care și-ar lua noi angajamente? Am putea spune că tradiționala politică a „petecelor de hîrtie" și a vorbelor în vînt continuă să planeze ca o iremediabilă fatalitate asupra dreptei germane. E politica sacrificării a milioane de vieți și a iremediabilelor dezastre naționale.

Cronicar

Cu ochii unui deputat englez

Uniunea Sovietică a fost vizitată de curînd de o delegație engleză, condusă de juristul H. Montgomery Hyde, deputat conservator în Camera Comunelor.

D. Hyde nu se află în Uniunea Sovietică pentru prima oară. Cu 24 de ani în urmă avusese ocazia să viziteze cu un grup de turiști cîteva orașe și sate sovietice. Pe atunci Uniunea Sovietică mai avea de luptat cu multe greutăți economice.

Călătorind acum din nou prin U.R.S.S., vizitînd pitorestile ținuturi ale Gruziei, Ucraina și Belorusia, Moscova și Leningradul, juristul englez a avut posibilitatea să desprindă mai bine, prin comparație, marile progrese înregistrate în toate domeniile vieții sovietice.

Înainte de plecare, d. Hyde și-a împărtășit impresiile în cadrul unui articol apărut în gazeta „Nouvelles de Moscou". „În primul rînd — remarcă parlamentarul britanic — în Uniunea Sovietică nu suferă nimeni de foame". Și, mai departe: „În privința alimentației, oamenii sovietici au tot ce le trebuie. Aceasta este o însemnată realizare pentru o țară a cărei populație se ridică la 200 de milioane".

În timpul călătoriei, membrii delegației engleze — oameni cu profesii și preocupări foarte diferite: un inginer, un pictor, un muncitor sanitar, un scriitor, un fost primar ș.a. au vizitat numeroase întreprinderi, instituții, colhozuri. Fiecare dintre ei a avut întrevederi cu oameni sovietici de aceeași specialitate, putînd realiza un schimb interesant de păreri și de informații în domeniul profesional Pictorul N. Denis Mathews s-a întîlnit astfel cu numeroși maeștri ai penelului din Moscova, Leningrad și Kiev. Le-a vizitat atelierele, le-a cunoscut lucrările, informîndu-i la rîndul său asupra tematicii și tendințelor actuale ale plasticii în Marea Britanie.

Ca expert în domeniul criminalogiei și procedurii penale, H. M. Hyde s-a interesat în mod special de organizarea stabilimentelor penitenciare în U.R.S.S. El a avut posibilitatea să viziteze închisoarea Butirskaia din Moscova, unde colonelul Kalinin, directorul penitenciarului, i-a dat toate informațiile dorite.

Membrii delegației engleze au avut prilejul să cunoască și să viziteze numeroase familii sovietice. Totodată, ei au cunoscut oameni sovietici în magazine, pe stradă, la spectacole. H. M. Hyde, care păstra imaginea Uniunii Sovietice de acum 24 de ani, a fost puternic impresionat de substanțiala creștere a nivelului de trai al oamenilor sovietici: „pretutindeni pe unde am trecut am simțit bunăstarea materială, prosperitatea, ceea ce nu putusem observa în timpul primei mele călătorii. Faptul că astăzi există în Uniunea Sovietică foarte mulți posesori de automobile și televizoare — scrie dînsul — dovedește în mod evident acest lucru... Oamenii sovietici sînt bine îmbrăcați, iar pe fețele lor poți citi satisfacția, mulțumirea. Sînt convins că ei simt din plin plăcerea de a trăi".

Autorul relevă, de asemenea, amploarea construcției de locuințe și edificii publice ce se desfășoară pe întregul cuprins al Uniunii Sovietice.

„Astăzi, problema ce stă în centrul politicii economice sovietice — scrie conducătorul delegației britanice — este sporirea producției și productivității muncii în ansamblul economiei... Sînt convins că aceasta este calea ce corespunde întrutotul intereselor și năzuințelor poporului sovietic".

H. Montgomery Hyde rezervă o importantă parte a articolului său propunerilor cu privire la schimburile de delegații între cele două țări. El își exprimă convingerea că vizitele reciproce „vor duce la un schimb util de informații tehnice, științifice și culturale".

M. Cosmetatos

vineri

Hotărît lucru, epoca noastră e vitregă, cu un suflet eminamente romantic și sentimental, ca cel care bate în pieptul d-lui Dulles! Remarca nu se referă numai la bătrîna Europă, pentru care bravul secretar al Departamentului de stat nutrește de mult o dragoste neîmpărtășită, ci are în vedere țări și continente mult mai îndepărtate, unde romantismul era altădată — ca să zicem așa — culoarea locală dominantă. Japonia, de exemplu: cîte generații nu s-au înfiorat de emoție ascultînd trista și melodramatica poveste a gingașei Cio-Cio-San, cea iubită, înșelată și apoi părăsită pentru totdeauna de un brav reprezentant al marinei americane? Și cine poate băga mîna în foc că aflîndu-se în Europa, (se știe că pînă în prezent opera nu a ajuns încă la cine știe ce dezvoltare în S.U.A.) cu prilejul vreuneia din numeroasele o-sale escapade diplomatice, d. John Foster Dulles nu s-a repezit între două ședințe N.A.T.O. la Milano, să asculte celebra operă? Ba, dacă admitem această posibilitate — și nimic nu pledează împotriva ei — avem temei să și presupunem că încercatul diplomat nu și-a putut reține o lacrimă la scena în care ambasadorul american apare într-un decor suav de basm, cu crizanteme și cireși în floare, pentru a-și exprima compasiunea față de Cio-Cio-San cea înșelată. Da, era o lume mai bună, romantică și sentimentală, în care asemenea episoade se aranjau în modul cel mai firesc cu putință — adică prin sinuciderea nefericitelor gheișe, spre gloria forțelor armate americane.

Pe cînd acum... Cîte complicații, cîte neplăceri și bătaie de cap pentru d. Dulles pînă să atenueze încordarea pricinuită în relațiile japono-americane de conduita camarazilor și urmașilor locotenentului Pinkerton! Ca în cazul soldatului american Girard, de pildă! Sau ca în cel al orașului Sendai, a cărui municipalitate s-a adresat justiției, pretinzînd despăgubiri pentru daunele aduse locuitorilor de soldații americani, care părăsesc Japonia fără să-și plătească datoriile.

Datorii, proteste, justiție... Cît de rece, de prozaic sună aceste cuvinte pentru urechea oricărui suflet romantic! Și mai trist decît toate e faptul că ele sînt rostite în patria lui Cio-Cio-San, cea care a preferat să-și facă frumos hara-kiri și să se întoarcă la strămoșii ei decît să pricinuiască cea mai mică neplăcere diplomației americane... Pe cînd astăzi...

Cum să nu se simtă dar cuprins de tristețe un suflet eminamente romantic și sentimental, ca cel care bate în pieptul d-lui Dulles?

sîmbătă

Vă mai amintiți de admirabilul basm al lui Andersen în care un țînc de-o șchioapă are cutezanța să dezvăluie lumii ceea ce întreaga împărăție bănuia de mult, dar nu se încumeta s-o spună: anume, că mult lăudata mantie din fir de aur, urzită de șleahta de curteni vicleni în realitate nici nu există și că, de fapt, măritul împărat umblă gol-pușcă?

Judecînd după recenta măsură adoptată de ministrul de Interne al Bavariei, care a interzis copiilor să-și petreacă vacanța în Republica Democrată Germană, s-ar zice că autoritățile vest-germane nu au uitat nici fabula, nici, mai ales, morala ei. Un simplu ordin administrativ și orice surpriză a fost exclusă. Copiii nu vor mai avea putința să călătorească, să vadă, să judece, să compare, și mai ales — și acesta este lucrul cel mai important — reveniți acasă, să vorbească...

La prima vedere, dregătorul bavarez poate să pară mai abil decît colegii săi din povestirea lui Andersen: spre deosebire de aceștia, el și-a luat din timp toate măsurile de precauțiune pentru ca nici un țînc să nu dezvăluie ceea ce împărăția nu trebuie să afle.

La prima vedere numai. Căci luînd cunoștință de această hotărîre, care om cuminte nu-și va zice că trebuie să fie tare șubredă acea orînduire care se teme pînă și de comparația critică a unor copii de școală?

duminică

Printre numeroasele ipostaze în care-l situează aparatul propagandistic, cea de campion al creștinismului, de mesia al timpurilor moderne este probabil cea mai scumpă inimii cancelarului Adenauer. Dovadă, tonul evlavios și repetatele referiri la cele sfinte din cuprinsul discursurilor sale.

În ultimul timp, se observă chiar o accentuată îngroșare a acestei trăsături a — să zicem — personalității cancelarului. Nota mistico-religioasă devine tot mai dominantă în toate discursurile sale, care în mod invariabil se termină cu invocarea providenței cerești în favoarea partidului democrat-creștin și a aderenților săi. Faptul în sine se datorește mai puțin misterioaselor impulsuri de esență transcendentală și mai mult prozaicelor necesități ale campaniei electorale, care e acum în plină desfășurare.

Este drept că adversarii politici manifestă tot mai mult tendința de a lua în răspăr zelul prea-creștinesc al d-lui Adenauer, susținînd că între doctrina bărbatului din Nazaret și cea a cancelarului de la Bonn e cam aceeași distanță ca cea care desparte perioada în care a trăit cel dintîi de cea a acestuia din urmă. Cum se împacă, de pildă, spiritul de înțelegere, dragoste și conviețuire pașnică, propovăduit de Isus, cu atîtările războinice ale partidului democrat-creștin? Dar toate acestea sînt desigur întrebări perfide, menite să tulbure liniștea sufletească a prea-cuviosului cancelar.

Căci numai perfidia și răutatea omenească pot explica zarva pe care adversarii politici au provocat-o în jurul amănuntului că industriașii din Germania occidentală au contribuit, pînă acum, cu 60 milioane mărci la fondul electoral al cancelarului Adenauer. Zgomotul stîrnit în legătură cu acest fapt a mîhnit adînc inima cuviosiei sale, cu atît mai mult cu cît el nu a fost inspirat, desigur, decît numai și numai din considerente de caritate creștinească. Or, cum se știe, prima regulă a adevăratei caritați este discreția, care a fost însă în mod atît de brutal nesocotită în această împrejurare.

Împingînd mai departe groaznica lor necredință, adversarii partidului democrat-creștin au mers chiar pînă acolo încît au încercat să facă oarecari apropieri între gestul cancelarului Adenauer și cel al lui Isus, care într-o anume împrejurare i-a alungat pe zarafi cu biciul. Auzind despre această comparație, excelența sa și-a îngăduit, smerit, să zimbească: multe i se pot reproșa, dar să fie bănuit capabil de o asemenea gafă politică e cît se poate de nedrept!

Căci mai presus de toate, apostolul de la Bonn are în vedere interesele partidului său. Și aceste interese îi dictează să fie biciul aținat în cui iar pe zarafi în templul său politic.

Lucru de care, cu supusă smerenie, cancelarul Adenauer se străduiește a ține seama.

luni

A trecut puțin timp de cînd, zgudultă, opinia publică a luat cunoștință de sinuciderea dramatică a ambasadorului canadian la Cairo, calomniat, chinuit, adus la disperare de organele americane de investigație. Nu se stinseseră încă ecourile acestei tragedii, cînd o nouă sinucidere a cutremurat conștiința lumii. De data aceasta, victimă infernalului sistem căzuse un eminent savant american, cercetătorul în domeniul cancerului, William Sherwood.

Așa cum era de așteptat, îngrozitoarele întîmplări au răscolit adînc lumea. S-a scris și s-a vorbit mult și vehement împotriva monstruosului sistem — copiat parcă după cele mai sinistre instituții ale evului mediu — care împinge oameni nevinovați să-și pună capăt zilelor.

Sfidînd întreaga lume, cei care, din umbră, dirijează infama mașinărie, continuă însă jocul lor sinistru. O telegramă din Delhi anunță că Departamentul de stat al S.U.A., temîndu-se de manifestări antiamericane în Tailanda, a dat dispoziții secrete ambasadorului său să organizeze urmărirea membrilor partidelor politice și organizațiilor obștești din această țară, cu scopul de a le verifica „loialitatea". În acest scop vor fi folosiți toți agenții americani care „lucrează" în organele S.E.A.T.O.

Nu știm încă în ce fel vor reacționa oamenii politici tailandezi aflînd despre această măsură a Departamentului de stat. Să sperăm că — bărbați hotărîți și înțelegînd loialitatea în accepția ei firească — ei vor reacționa altfel decît Herbert Norman și William Sherwood. Căci e limpede ca lumina zilei că nu sinuciderea e soluția care poate curma răul.

marți

Prospectele agențiilor de turism care-i îmbie pe străini să-și petreacă vacanța în Italia sînt pline de făgăduințe. Ele se întrec să laude cerul de un albastru transparent al țării, străvechile catedrale și palate de marmură albă ale dogilor, pămîntul — scăldat din trei părți de valurile mării — pe care înfloresc grădini de portocali, orașele cu boschete, canale și romantice lagune, create parcă anume pentru a face și mai deplină fericirea perechilor de îndrăgostiți.

Așa arată Italia pe afișele de turism și în prospectele marilor societăți: țară de vis, în care zilele se scurg într-o continuă euforie și în care oamenii nu au nimic altceva de făcut decît să cînte sub clar de lună melodioase canzonette sentimentale, să rîdă și să se sărute fără a se sinchisi de cei din jur.

Aceasta e Italia convențională — confecționată din adjective suave și din întreaga gamă de nuanțe trandafirii — căreia cealaltă Italie, Italia cea adevărată, îi dă de fiecare dată cea mai categorică dezmințire. Nu, realitatea italiană e prea complexă și contradictorie pentru a încăpea în cadrul de carton presat și hîrtie poleită, confecționat pentru uzul clienților naivi.

De altfel, de acest lucru își dau seama turiștii înșiși. Abea au pus piciorul pe pămîntul peninsulei și mina aspră a realității începe să rectifice pentru ei tabloul iluzoriu și idilic de pînă acum. La Florența, la Pisa, la Livorno, și în multe alte orașe cu rezonanță sonoră, grupurile de turiști au fost în aceste zile martore ale convulsiunilor adînci care frămîntă societatea italiană. În aceste localități, dijmașii veniți din toate satele învecinate au organizat mitinguri și demonstrații de stradă, cerînd îmbunătățirea situației lor economice. În coloanele presei democrate și de la tribuna parlamentului, reprezentanții acestora au descris condițiile de crîncenă mizerie în care trăiește o mare parte a țărănimii. În loc să ia măsuri pentru avîntul producției agricole, guvernul a micșorat din nou sumele — și pînă acum extrem de reduse — alocate pentru nevoile agriculturii, astfel că în prezent ele nu reprezintă mai mult de 2,5 la sută din bugetul țării. Acest lucru accelerează procesul de degradare a agriculturii, adîncește mizeria țăranilor lipsiți de pămînt, sporește numărul pălmașilor șomeri.

Lagune, clar de lună, cîntece? Italia cea adevărată e foarte departe de imaginea idilică din reclamele agențiilor oficiale de turism.

miercuri

În Anglia se fac tot mai insistent auzite glasurile care se pling de comportarea Statelor Unite ale Americii. Dacă e să le dăm crezare, S.U.A. privesc legăturile cu Anglia ca o mezalianță, ceva în genul căsătoriei dintre un negustor gras, dar cu parale și o lady palidă, distinsă, dar scăpătată. Englezii reproșează americanilor aroganța lor brutală, neîncrederea și disprețul pe care nici măcar nu-și dau osteneala să le disimuleze. La rîndul lor, americanii fac amarnice imputări insularilor, pe care-i bănuiesc de infidelitate. Deci: nesinceritate, neîncredere, suspiciuni. Destule tare pentru a submina chiar și o legătură mai trainică decît șubredul menaj anglo-american.

Iată însă că în aceste relații a intervenit un element nou, menit să schimbe poate în mod fundamental însuși modul de a pune chestiunea. De cealaltă parte a Atlanticului a fost schițat un gest care nu se poate să nu aibe înrîuriri asupra legăturilor anglo-americane: Ku-Klux-Klanul, una din instituțiile caracteristice pentru moravurile unei părți a Americii contemporane, a consimțit să-și extindă activitatea în Anglia. Nu e vorba de o simplă hotărîre platonică: doi membri ai parlamentului britanic au și fost somați s-o lase mai moale cu vorbăria împotriva discriminărilor rasiale, altfel...

Deși, deocamdată, numai la începuturile ei, activitatea Ku-Klux-Klanului în Anglia permite de pe acum să se întrezărească posibilitățile vaste pe care aceasta le deschide vieții publice britanice. Astfel, ea poate avea efecte salvatoare pentru finanțele și economia Angliei care, precum se știe, a ajuns aproape în impas. Ku-Klux-Klanul are, de asemenea, soluții salvatoare pentru aplanarea conflictelor de muncă și zădărnicirea pretențiilor muncitorilor. Nu mai vorbim de rolul salutar pe care delicata asociație americană îl poate juca în rezolvarea gingașelor probleme externe, mai cu seamă că ele sînt localizate în astfel de puncte geografice ca Nigeria, Uganda, Kenia.

Într-un cuvînt, atîtea și atîtea probleme dificile își găsesc dintr-o dată rezolvare datorită acestui ajutor venit de dincolo de Ocean.

Ceea ce nu se poate să nu se răsfrîngă în chipul cel mai fericit cu putință asupra exemplarei căsnicii anglo-americane.

joi

În acest anotimp al anului, nopțile în Spania sînt scurte și fierbinți. Uneori, în largul mării se ișcă din senin furtuni cumplite și atunci văzduhul se umple de vuetul valurilor răscolite. Apoi, vîntul se potolește și marea își recapătă calmul ei aparent. În asemenea clipe, numai un ochi foarte ager e în stare să deslușească furtuna ce clocotește, neistovită, în adînc.

Oamenii de prin aceste locuri sînt asemenea mării în preajma căreia s-au născut. La suprafață, viața își urmează cursul de parcă s-ar scurge pe un făgaș firesc. Soarele răsare în fiecare dimineață, oamenii se scoală, pleacă grăbiți la slujbă, muncesc, se întorc acasă, mănîncă, apoi se culcă osteniți. Așa e în fiecare zi și în aparență fluviul vieții își urmează scurgerea sa necurmată. Dar întocmai ca apele mării, viața oamenilor e răscolită de cumplite furtuni subterane. Din timp în timp, vuetul, surd deocamdată al furtunii răzbate, ca acum, pînă la noi, sub forma unor rînduri zgîrcite de gazetă: 10 persoane arestate la Barcelona, razie și arestări la Madrid, arestări la Alicante.

Citind aceste rînduri, ne gîndim la zbaterea necontenită a valurilor ce are loc dincolo de pînza amăgitoare ce acoperă uneori suprafața liniștită a mării. Și nu e nimeni printre noi care să se îndoiască de faptul că zbaterea aceasta neostoită se va preface într-o zi într-o furtună izbăvitoare.

Victor Rusu

ABONAMENTE: pe 3 luni, 3 lei; pe 6 luni 6 lei; pe un an, 12 lei. Redacția și administrația: strada Ion Ghica 5 Telefon 3.03.10. Tiparul: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin" Piața Scînteii, București.
„VEAC NOU" organ al Consiliului General A.R.L.U.S. Apare săptămînal. Abonamentele se fac la toate oficiile poștale, prin factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. STAS — 3452 — 52.